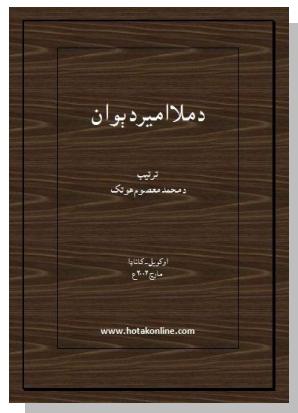

د ملا امیر دبوان

ترتیب
د محمد معصوم هوتك

اوکویل - کانادا

مارچ ۲۰۰۷

Ketabton.com

www.hotakonline.com

دملاميرديوان

ملا اميرادبوان يې

دملاميرددبوان دغه نسخه ، چي مادچاپ له پاره تياره کره ، ماته د ۱۳۷۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله او ترکتلوروسته يې راته خرگنده سوه چي دانسخه دار وابناد حاجي دوست محمد بريخ له کتب خاني راوتلي وه^۱. حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ئاي ئاي د شاعرنوم دنوموري خطي نسخي پرخندو كنبلی و^۲.

دملاميردبوان دحجم له مخي وروکى دبوان دئ او(۸۰) غزلی او نظمونه لري خود الفبي دتولوپتيوغزلى پكبنې سته . دپاي پانى يې د (ياء) رديف ته رسپدلې دي خوخۇپانى يې كنپودى . مادانسخه تر موندلۇ خومياشتىي وروسته دزبىرى په جريده (۱۳۶۵ د ۹ ش کال ۹ - ۱۰) كى معرفى كرە او دھى ليكىنى لنەيزدلتە مكرر رانقلوم:

¹ حاجي دوست محمد بريخ درسراج الملک والدين امير حبيب الله خان دپاچەي په دوھم کال (۱۲۸۲ ش) په کندهارکي زېپىدى او د ظاهر شاه دپاچەي په شېپىدې بشم کال (۱۳۴۸ ش) په کندهارکي وفات او پخپلە پلرنى . هدیرە كى بىخ دئ . پلارچى قيام الدین خان او نىكە بې محمد بىوسف اخوندزادە نومبىدى . دجاجى دوست محمد بريخ پىشە سوداگرى وه او د خورلسىي هجرى شىمىي پېرى په دېرشمو كلونكى يې د کندهار د شاه بازار په ختىچە راستە كى دېپىنلى چارسو شمال تە دخارجى يوتۇنپاپلۇر ئىخىي درلۇد . حاجى صاحب په پېنىتۈزۈدە دىشىرە بىرخە كى قلم چالاده او يوه غۇنى كتابخانە يې دېرلۇد چي دېپىنلىپاپسىي و عربى ژۇ خطي نوادرىپىي پكبنې خوندىي كرىي وو . دده كتابتون په کندهارکي دار وابناد محمد حليم سليمى (۱۳۸۴ ش مى) تر كتابتون وروسته د خطي نىخود كىفيت او كىميت لە دركە مشهورە كتابخانە و . د بایزىد روپىان نوپى موندل سوپى رسالە ، چي د علم درسالىپە تامام په (۱۳۷۴ ش) کال دار وابناد سىرمه حق دوست شىنوارى په سىزىزە او سمون په كاپىل كى خېرە سوه ، دجاجى دوست محمد بريخ لە كتابتون شخە راوتلىپە و . دجاجى دوست محمد بريخ زوى نورا حمد بريخ هم دېپىنلىكى لىكوال او د طلوع افغان اخبار پىركارە قىلىمى هىمكارو . نورا حمد بريخ پە ئوانى كى مرسو (دى باید لە اورابناد پوهاندا اكتىنورا حمد بريخ سەرە مغالفاطە نە سى) .

² زە (ھوتىك) دنوموري لىك دده دكتابتون دنورىنسخود كتىلولە خاطرە پېئىنم او زماپە كتابتون كى دجاجى دوست محمد بريخ پە قلم داخوند دروپە د مخزن الاسلام ئىنلىي برخى سته چي د خېل كتابتون دېۋىپى نسخىي او دار وابناد سليمىي دكتابتون د كومىي نسخىي ترقىابىلە كولۇر وروستە يې يادابنت كېرى دى . دجاجى صاحب مرحوم لىك پە نسبتاً بىكلى خوطۇن كى راتلائى سى .

دلااميرديوان

ملااميردخورلسمی هجري قمري پېپری په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانو خخه و ، چي مردف دبوان يې درلود او شعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلې وو . هسي خوپه پښتنو شاعرانو کي موبد (امير) او (امير محمد) په نامه خوته پېژنو، خوپياوري محقق پوهاند عبدالشكور رشاد د پښتานه شراء په دريم توک (٨٧٧ مخ) کي د امير په نامه يوشاعر معرفي کړي دئ ، چي زموږ تربخت لاندي ملاامير سره يې ئيني ګډ و جوهات سته . دی ليکي :^۱ امير په خته پوپلزی و ، د کندهارد تلوکان^۲ په کلي او سپه دده دېښتو مردف دبوان شته او د پارسو او عربي دبوانوند لرلوبه باب يې هم خبری کېږي ... دده ژوند د ۱۲۹۱ هق کال^۳ په حدودو کي تاکلای شو او عمرې په ۹۵ کالو پوري رسپدلې دې . له دبوانه خخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په گرش (هيلمند) کښي تيرکړي دې^۴ .

ددغې ليکني په استناد د ((فرهنگ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړي ده . په پښتานه شراء کي دامير د کلام د (ى) ردیف خلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولاي ، چي (امير) او (ملاامير) به یوسپي وي . د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعة يې درلوده . د ملاامير په دبوان کي مادظرافت او شوخی صريحه نمونه ونه موندله . خو د عصر او وخت نزد پوالې او د اوږده عمر تېرول او د ملاامير په

^۱ تلوکان د کندهارد پنجوايي ولسوالي مربوط کلې دئ . چي د کندهار بنا لويديخ لورته پروت دئ . شاوخوايي د انګورو باغونه دئ . دېښتو او فارسي ژبي شاعر او د تاليفاتو خښتن ساکزی ملاحسن اخوند (۱۲۴۵- ۱۷۷ هق) دهدګه تلوکان دئ . فارسي دبوان يې چاپ سوي دئ . (ماهونه) سره يې بونکلې قلمي نسخه سته ، چي د هرات د نائب الحکومه سعد الدین خان د زوي عبد العالی خان (خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزی قندهاري الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوي دئ .

^۲ دغه کال په پښتานه شراء کي ۱۳۹۱ هدق راغلي دئ ، چي چاپي غلطې ده . دغه غلطې زما په پورتني مقاله کي ، چي په (زېږي) جريده کي خبره سوي ده ، بياتکار سوي ده . د مقالې ترچاپ وروسته ما او فاضل استناد په دې باب خبرې هم وکړي او ما وعده ورکړه ، چي دغه غلطې بهيو وخت سومون . داده او س اووه وي شتمه د مارج (۲۰۰۲ ع) مې خپله ژمنه پوره کړه .

دملاميرديوان

دېوان کي د (نهرسراج ويالي) يادونه^۵) بياهجه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنج شريک دي. د اوسييو ماذونو ، روایتو او دېوان خخهدا فيصله گرانه ده ، چي ((ملا امير)) او ((ملا امير)) به یوشاعروي. په هر صورت زه او س دی د ((ملا امير)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم او دېوان بې درته معرفې کوم. نوره خېرنه به راتلونکي ته پرېدو . گوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددي موضوع له سپينډو سره مرسته وکړي.

زمادكتابتون په خطې نسخوکي دملاميرديوان سته، چي نوم بې ((مخبر العشق جديدي)) پراينسي دئ . دېوان مردف او دپاڼي له خوانيمگړي دئ. دوروستي پاني رکاب بې (حمامقصود) ليکلې دئ ، چي دا کلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعاudi کاغذ په توره سياهي ليکل سوي ده او ده بې سليقي او بېسواهه کاتب کار معلومېږي . خرنګه ، چي دېوان نيمگړي دئ ، دکاتب نوم او د ليکلو کال بې نسته . د دېوان پرخندو خوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي . نه پوهېږم ، چي دابه دليکلو کال يا کلونه وي که يا ؟ د دېوان ټولي غزلي اتياوو ته رسېږي او د (ي) رديف هغه خلوريته ، چي د پښتنه شراء په دريم ټوك (۸۲۷ مخ) کي خوندي دي ، دلته نسته . که (امير) او (ملا امير) یوشاعروي ، نوبناري دغه بیتونه به په هغو پانوکي وي ، چي ضايع سوي دي . د دېوان پيل داسي دئ :

له بسم الله وروسته . هذا كتاب مخبر العشق جديدي .

ن مشغول سه په الحمد و په ثنا په دهان کښي دي چلېږي ژبه ستا

^۵ دنهرسراج دويالي يادونه زه پردي خبره دليل بولم ، چي ملا امير په هيلمند کي هم استوګنه کړي ده او احتمالا په ((گرش)) کي .

دملاميرديوان

هربنده لر لازم ثناگويي ده په قرآن کښي بيان کړي پاک مولا

++++

له دېوان خخه يې مادده دژوند په باب زيات مشخص تکي ونه موندل.
دامير حبيب الله (۱۳۱۹-۱۳۳۷ هـ) يادونه يې خوځایه کړي ده:

د سراج الملہ والدین بن ملا امیر د د بد به ده
ملا امیر د ده دو عاګوی⁶ نه د فرنگ یم

اویا:

ډېردي ع مردا مير حبيب الله وي
ترسایه لاندی ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول د قندهار په آبادي ده
اوسمشغول په نهر سراج نهر اعلی محمده
نهر سراج به خدائی معمور که وخت نژدی دی
ملا امیر فقیر دو عاګوی ده هرصبا محمده

دنهر سراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ کال دهیلمند له رود خخه افتتاح
سوه⁷

ددېوان د (ب) ردیف دیوی غزلي مقطع داسي ده:

ديار لس صدي ه شپږ ويشت کاله
وو تپرشوي ملا امیر بيان کوي له هره باب

⁶((دواګوی)) باید دوی خپې ولوستل سی.

⁷ حبیبی - عبدالحی پوهاند - د افغانستان تاریخي پېښلیک - ۲۲ - مخ

دملامیردیوان

دیارلس سوه شپرویشت هق کال دامیرحیب اللہ دپاچھی، اووم کال
دئ. له دې تولو خبرو خخه خرگندپوی، چي دامیرحیب اللہ دپاچھی
دوران دملامیر د شاعری د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین
بیری دئ حکه وايي:

ملاامیرپه سپینه بیره تل ژړاکپري
راشه زماپغربيي وکړه پونتنه

++++

اشعارې دده پرعلم او پوهې باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې
درنه ده. اخلاقې شعرونه هم لري. له اشعارو خخه يې معلومېږي، چي
ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقې پیرو دئ. دسلوک اوسيير
پړاوونه داسي بيانوي:

دوحدت له باغه درخته رابنکاره شوه
نه يې مثل پـه زمين لکه نشترو

.....

د توحید ترسوزن و وزه که يكتا يې
که دوتا يې ئان يكتا کړه يک بشر

.....

محبت د خدائـهـال پـرـخـپـلـزـرـگـيـ کـړـهـ
اوـبـوـهـ يـېـ پـهـ چـشمـهـ دـشـرـیـعـتـ
اسـمـ ذاتـ دـزـرـهـ صـیـقـلـ دـسـالـکـانـوـ
تصفـیـهـ دـزـرـهـ رـاـئـیـ پـهـ طـرـیـقـتـ
بـیـابـهـ کـشـفـ وـ کـرـامـاتـ دـرـتـهـ حـاـصـلـ شـیـ
پـوـشـیدـهـ لـرـهـ دـاـحـالـ دـحـیـقـتـ
معـرـفـتـ مـیـ شـناـختـ دـخـدـائـ پـرـخـپـلـ طـاقـتـ دـهـ

دملاميرديوان

((ملامير)) تعریف کوي دمعرفت

په دبوان کي يې يوه تقریبا بشپړه فارسي غزله او خوشیر و شکر بیتونه سته. فارسي شعر يې د تیتی سوې شعردئ او خوندورنه دئ.^{*}

+++++

+

دادهغی ليکني لنډيزو ، چي ماشل کاله وړاندي د کابل په زېري جريده کي خپره کري وه^۸). تردې وروسته مي د دبوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. او د تيارسوی متن يوه برخه مي (دْ قْ ترديفه) پخپل خط په يوه جلاكتاب کي پاکنويسه کړه او نورکارله ګران هيوا د خخه دراو توله اسيته نيمگورپاته سو . دامتن او خطې اصل يې له هيواده راته زمامور کراچي ته راورساوه او مبابیاله خانه سره کاناوه اته را ووره(۱۹۹۲ع). سېکال مي د کاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت او کمپيوتري چاري مي يې بشپړي کري او د خپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېردم، چي زماناچاپ آثار د چاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتنې په ترڅي لازمه و بلل د اخوتکي نورهم پرخپله پخوانې ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاميرد متسطي درجي ملا ، د تیتی سوې شاعر، دلورجوش و خروش مخلص سالک دئ او په سلوک کي د نقشبندیه طریقې لاروی دئ. دبوان يې له يو خوغزلو پرته نورتیول د سیر او سلوک مسئلو ته وقف کړئ دئ او د تصوف غامض او پېچلي موضوعات يې په ډېرساده

⁸ د نوموري مقالې بشپړ متن زماناچاپه اثر کچکول په لوړي توک ۲۲ مخ کي خوندي دئ.

دملاميرديوان

شعرکي بيان کري دي. دده شعرلە لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزيته خالي دئ او فني كمزوري، قافيوي نيمگرتياوي او دوزن ناهماهنگي بې دلوستونكى مخي ته چېري راخي، خود تصوفي ارخ زياتوب بې دشوري قابليت دنه ورتيا له امله دشعر خوند ورنگ نورهم ورپيکه كړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوي دئ چې وايي پخته کار سالک بې بې په بيان پوهېږي (د ن^و رديف) خو حقiqetدادي چې دده په شعرکي مفاهيم بېخي په ساده پيرايه کي بيان سوي دي . شاعرته دسيروسلوک او طریقت پرورشوباندي خان بالغ بنګاري او د دستار تړلوقمه لري (د ع^و رديف) خو خاي خاي بيا پخپله ورته خان ناقابل ايسي (د ف^و رديف) . شاعر دسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي او د آيات وحديث په استشهاد وايي چې په طریقت تربل هرمسلک د ملحدى خطره ډېره ده (د ه^و رديف) . دی دخترخای هم دخپلي تجربې او پوهې له مخي نويو سالکانوته ورنسي (د ن^و رديف) .

شاعر غواړي دخينو کلماتو په راولوسره خپله تواضع او انکسار تمثيل کري او د خان له پاره د (کمينه ، دون همته) کلمات کاروی خو د دغو کلماتو مروجي معناوي د عجزو انکسار بنګارندويي نه کوي ، بلکي استعمال بې د لاسه لاد شخصيت د درناوی پله سپکوي .

دملاميرپه دبوان کي د يولپ تاريخي پېښويادونه سوي ده چې مايې دلوړي وارمعرفې په ليکنه کي مثالونه راوري دي او تاسي بې يوه برخه وراندي ولوستل (دسراج المللت والدين امير حبيب الله خان ، د کندھار دنایب الحكومه يادونه او د نهر سراج دویالي د کیندلولکار) . ددي پر خنگ دی وطن ته دروسانودراتگ خبرداري او د هغويه مقابل

دملاميرديوان

کي دغزا او جهاد هخونه کوي (د و رديف) چي ماده همدي متن په
مخ (۱) حاشيه کي تبصره پر کړي ده.

دملاميرشيوري ژبه په عمومياتو کي دلويدې يخي لهجې خانګړتیاوي
لري او په خصوصياتو کي بياډهيلمندا اوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه
تمشيلوي . دی ئاي خاي دشعری اړتیاله اسيته د کلماتو وروستي
حرکتونه غورحوي او نعمتونه د نعمتونه په شکل کاري.

داوه هغه ټکي چي يادونه به يې دملاميرد شعر په پوهبدلو کي مرسته
وکړي .

محمد معصوم هوتك
اوکویل - کاناډا
۲۰۰۷ مارچ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نن مشغول شه پ____ه الحمد و په ثنا
 په ده____ان کبني دي چلپري زبه ستا
 هر بندہ ل____ره لازم شناگويي ده
 په ق____رآن کبني بيان کړي پاك مولا
 صدرود و صدس____لامه دی انعام وي
 له ماخ____واره امتی پر خپل پېشوا
 ه____م پرآل ه____م پر اصحابو دده باندي
 ه____م پ____رواره گذشه و وانبيا
 که ظاھ____رباطن الف شوي مردانه يې
 په لباس د (ج) پ____ه پت شې سرتپا⁹
 که د (ز) نسبت دی و ک____رو خپل نفس ته
 پردغ____ه تقدير همېش ک____وه ژرا
 بنه محکمه پيال____ه نوش دقناعت کره
 بې صبري ده بد بختي ل____ويه بلا
 شفقت د فقير و ع____ظ و نصيحت دی
 زيatic نه ل____ري قدرت د ضرب پر چا
 راش____ه و نيسه محکم دربار محکمه¹⁰
 ئان ورگ____ره په مجلس داوليا
 هر گناه ل____ره زنگ____ونه پرزړ ګي دی
 آئينه دزره ل____ه زنگه ک____ره صفا
 که صادق بې يک بیني يک جهتي ک____ره
 د____ه و حيد پر لار تلای نه شي دوبين بيا

⁹ سرتپا = سرتپا

¹⁰ دانيم بيته کتومت و ليكل سو

دملامیردیوان

**گمراهان دزمانی ترحساب تبردي
(ملاامیره) کناره شله هرچا**

که ساقی را که جامونه دک و ثریبا
پنه کارنه لرم دنیاو سیم وزریبا
هست می ستا په هست موقف ده فضل و کرپی
پر خپل هست باندی دهست و کره نظریبا
په نظرد کام لانومی منظور کرپی
معتکف دی درباری هم دریبا
ممکنات چی رب پیدا کره په قدرت خپل
داه مه دی نسبانی دپیغمبریبا
هیخ دحسن سیال (بی) نشته په دنیا کبني
سیالی نه که ستال رنگه شمس قمریبا
چی پیدایی ستال رویه کل اشیا کره
پاک الله پرتاعاشق ، تب^{۱۱} کرپی اظهریبا
ودیدن ته دی محتاج شاه و گدای دی
که روزی می ستادیدن شي په محشریبا
زه چی مست ورنداز دزمانی یم
دپرستان رندانه دی ستادریبا
عشق دی هسی سرگردان کرم په عالم کبني
نه پوهپرم په خپل نفع و ضرریبا
بی صبری می شوه غالبه ستا په عشق کبني
قناعت پیاله که راک رپی پقدریبا
دهجران په اورمی مه سیحه صنمہ
(ملاامیر) که م فرح کرپی په نظریبا

¹¹ تب = ته بی

د ملا امیر دیوان

صدقه شه صدقه شه دل وجان زما
 تر دیدن و تر دیدن دخیل جانان زما
 یودیدن و عاشقانه سولره بس ده
 همپشه دوی ثنا خوان دی دخوبان زما
 منت طورتله ولا پدی بی اختیاره
 که مع مورشی په دیدن دگل ریحان زما
 نه له سترگ و غائب پری نه په سترگ کوبه برده
 لار دعقل نشته چی خرگند به شی سبحان زما¹²
 هیخ تعلیم و عاشقانه ووتنه نه شی
 دواوه کونه دی پری اینسی پرجانان زما
 شابس شابس دعا شاق پر همت باندی
 چی یک بین شو یک جهته پرمیدان زما
 (ملا امیر) غریب دو بین دئ تپی¹³ یک بین کره
 رب کریم ده هم رحیم ده هم رحمان زما

چی طالب شوم دمطا ووب
 په کال سلب شوم مسلوب
 هسی رنخ را باندی راغی
 په مثلال که ای ووب
 دعش ق دارنگ سخته زورده
 بی بصر کئی عشق یعه ووب
 که معش وق هر خو جفا کری

¹² ددی بیت خپی د غزلی د نورو بیست و چیو پر پر تله زیاتی دی.

¹³ تپی = ته بی

¹⁴ کئی = کری

دملاميرديوان

وعاشق ته وي مرغ وب
 عاشقة ان چي همب ش زاري
 به ماران دي پمه مه ملوب
 لـهـ دـيـ رـنـ حـهـ بـهـ روـغـ نـهـ شـيـ
 بـيـ دـيـ دـارـهـ دـحـبـوبـ
 دـعـشـقـ هـسـيـ غـالـبـ كـارـهـ دـهـ
 خـوارـ عـاشـقـ كـانـدـيـ مـغـلـوبـ
 پـختـهـ كـارـ عـاشـقـ هـغـهـ دـهـ
 چـيـ خـپـلـ عـشـقـ كـانـدـيـ مـحـجـوبـ
 كـهـ مـخـلـوقـ تـيـ عـشـقـ ظـاهـرـ شـيـ
 بنـهـ يـيـ بـهـ بـولـيـ كـتـبـ
 ربـهـ عـشـقـ مـيـ پـوـشـ يـدـهـ كـرـبـيـ
 هـمـ پـرـ شـرـقـ هـمـ پـرـ غـرـوبـ
 لـهـ نـقـصـاـنـهـ عـشـقـ نـگـاهـ كـهـ
 نـفـسـ حـاضـرـهـ پـرـ شـمـالـهـ پـرـ جـنـوبـ¹⁵
 مـلاـ اـمـيرـ غـرـيـبـ بـيـانـ كـويـ لـهـ عـشـقـهـ
 پـهـ مـشـالـ لـكـهـ مـرـغـهـ اـخـلـيـ حـبـوبـ¹⁶

لـهـ كـامـلـهـ پـيـالـهـ نـوشـ كـهـ پـهـ شـتـابـ
 پـرـهـبـزـيـ شـهـلـهـ گـنـاـكـهـ اـجـتـنـابـ
 خـپـلـ باـطـنـ كـرـهـ پـاـكـيـزـهـ لـهـ هـرـهـ حـبـهـ
 خـانـ لـايـقـ كـرـهـ چـيـ منـظـورـ شـيـ دـاـحـبـاـبـ
 بـعـضـيـ خـلـگـ پـهـ ظـاهـرـهـ پـرـ آـرـاسـتـهـ وـيـ
 پـهـ باـطـنـ كـيـ خـبـاثـتـ وـيـ بـيـ حـسـابـ

¹⁵ دانيم يستى خلور چبي زييات دئ

¹⁶ حبوب = داني . جمع بې حبوبات دئ

دملاميرديوان

بعضي خلگ په باطن سم آراسته وي
 په شريعت^{۱۷} وي هم ملامت هم په كتاب
 دغه دواوه نقصاني په آخرت وي
 چي حاضر شي په ميدان د سوال جواب
 بختور ده چي ظاهر باطن (بي) د دواوه^{۱۸}
 برابرد شريعت شوه دهاب
 راشنه تينگ پر شريعت شه که دانا بي
 په شريعت به مفتوح شئي د جنت باب
 که خراغ د شريعت خدائی په لاس در کره
 و بننه نور ته بي عاجز ما و آفت اباب
 هغنه خوک چي ردوي حکم د شرع
 خلاص به نه شي د دوزخ د سخت عذاب
 پت پنهان له خپله خدائی مشغول کره
 د صديق د سيني بسوی تئ^{۱۹} د کباب
 کاملان مي غوصان د عشق د بحر دی
 ئان جهان و خني هبر غرق په درياب
 پيروي د کامل و کره که صادق يبي
 زمور په لاس ده د قرآن محکم تتاب
 ديارلس صدي شپروي شت کاله و و تبرشوی
 ملا امير بیان کوی له هره باب

که وصال د جانان غواري په قيامت
 په اخلاص و پنه تصدق و کره طاعت

¹⁷ شريعت د لته دعوامو په شان دوه خپه بيز بايد ولو ستل سي.

¹⁸ اصل: هغه بختور ده چي ظاهر باطن د دواوه

¹⁹ تئ = تلئ

دملامیردیوان

په مجلس ددلبران و بهورگ لاشې
 که دې ترک کرپددن یازېب وزښت
 بې بقاده دادن یا هیچ باور نشته
 په مثال لکه تې بادخي په سرعت
 په دنیا پسي هلاکه زمانه ده
 ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
 دانايان مي دي مشغول ديار په مينه
 پروانه که دنیا په زیان کثرت
 اولیاء خداي نازولي په دوه کونه
 بنه دیدار به و ر عطا کړي هم جنت
 توکل مو پر خپل خداي زموږ مومنانو
 بې له خداي ه تکيه نشته دراحت
 بنه تقو او همت خوي د مسلمان ده
 دشیطان تابعانه که په خباثت
 امان را کړي د ابلیس بدنه خویه
 دده خوی ده ګمراهی بل فضیحت
 مقصود ټینګ کړه سوا پر بوده²⁰
 رضا جوي شه دنبه خداي هم د حضرت
 محبت د خداي نهال پر خپل زړگي کړه
 او بسوه بې په چشمہ د شريعت
 اسم ذات دزره صيقل د سالکانو
 تصفیه دزره را ئي په طریقت
 بیابه کشف و کرامات درته حاصل شي

20 دانیم بیستی خلور څې کم دئ.
 سوا = ماسوا . او ما سوا د خداي تعالی له ذات پرته نور و موجودات او مخلوقات توه وايي (غياث)

دملامیردیوان

پوشیده لر ره داحمال دحقیقت
 تر عرش پورته دی او یازره حجایه
 داخل کبیری عمار فرانان بلند همت
 معرفت می شناخت دخای پر خپل طاقت ده
 (ملا امیر) تعریف کوی دمعرفت

خوار عاشقه معشوق گوره که لری استقامت
 نن دی واردئ که پوهپری دق رآن په تلاوت
 عوام خلق دی مجلس دعلماء فقراء کپی²¹
 له تاثیری²² پیدا کپری توانگری و قناعت
 که راه رویی سـم پـلار دـشـرـیـعـتـ شـهـ
 رهـوـیـ بـیـ شـرـیـعـتـهـ دـئـ سـالـکـ لـهـ²³ قـبـاحـتـ
 مـلـحـدـانـ پـهـ زـمـانـهـ کـیـ هـسـیـ چـبـرـدـیـ
 هـیـخـ خـبـرـ پـهـ شـرـعـ نـهـ وـیـ نـهـ پـهـ تـرـکـ دـجـمـاعـتـ
 موـحدـانـ مـیـ مـسـتـقـیـمـ هـمـبـشـ پـرـجـمـاعـتـ وـیـ
 لهـ بـنـهـ خـدـایـهـ وـیـ تـرـسـانـ هـمـ لـهـ عـذـابـهـ دـقـیـامـتـ
 پـهـ لـبـاسـ دـ حـلـمـ پـتـیـ شـهـ سـرـ تـرـ پـایـهـ
 دـ حـلـمـ لـبـاسـ دـئـ هـرـمـوـ منـ لـهـ مـرـتـبـهـ دـ شـرـافـتـ
 حـلـمـ خـوـیـ دـ انـبـیـاـ وـ اـولـیـاـ دـئـ کـهـ خـبـرـیـ
 قـهـرـ غـضـبـ خـوـیـ دـ شـیـطـانـ دـئـ نـهـ دـئـ خـوـیـ دـ وـلـایـتـ
 غـافـلـانـ دـ يـارـهـ ذـكـرـهـ،ـ نـقـصـانـیـ پـهـ دـوـارـوـ كـونـوـ
 عـاشـقـانـ صـفتـ گـوـيـانـ دـ دـلـبـانـوـ پـهـ دـنـيـاـ هـمـ آـخـرـتـ
 کـهـ تـرـ عـرـشـ وـ کـرـسـیـ لـوـیـهـ دـیـ سـینـهـ شـوـهـ

²¹ اصل: عوام خلق دی مجلس دعلماء فقراء کپی په هردم.

او ترلاندی بیاورته کبنلی دی: د عالم مجلس کوه که ته دانا یې

²² له تاثیری = له تاثیره بی

²³ سالک له = سالک لره

د ملا امیر دیوان

سواء لله به هسي غرق سٰي لکه فرعون هم جاهت²⁴
 (ملا اميره) پر عمل هیث تکيه مه کپه فضل غواړه
 د غه لوی فضل عظيم دئ چې یې در کپه هدايت

د خوبانو سردار تئي²⁵ پاس پرا سمان خوت
 تپر تر عرش و تر کرسی پر خبتن ګران خوت
 چې مشغوله په صلوت طیبات شو
 هر ګفتن یې در مرجان تر بنه دهان خوت
 د امت غم یې زرغون پر پاک زړگوي و
 هېر یې نه و چې دربار ته سبحان خوت
 په ردر بار د حق تعالی یې قدره بردئ
 و رب خبلي یې امت ناز یې چلان خوت
 ګفتگوي د ګوی مګوی یې سره و کړ
 ګوی بيان د شريعت دين یې روښان خوت
 د مګوی خبری پتی له هر چا دي
 پاک حبيب رب منع کړئ ډېر یې زيان خوت
 طې شوه نه فلک اتلس کاله یوه شپه وه
 بې مثاله بنه مجلس د دوی ترميان خوت
 پنځه فرض²⁶ چې ادا په جماعت شي
 خداي رسول به شي راضي دې په نېکان خوت
 مومنانو امر و نهی قول په رخای کړئ

جاهت:

تئي = تلئ (د کندهار کپه دود)

لري = لره یې ، ته یې

فرض کلمه دلته دوي شبې بايد ولو ستل سی.

دملامیردیوان

نصیحت(ملا امیر) پر دل و جان خوت

زم—و بـو تـاهـدـی سـوـالـونـهـ یـاـ مـغـیـث²⁸
 لهـتـاـ غـارـوـ پـکـ جـامـ وـنـهـ یـاـ مـغـیـث
 حاجـتـمـنـدـ درـتـهـ وـلـارـدـیـ بـیـ شـمـارـهـ
 فـرـیـادـ رـسـیـ،ـ لـهـ تـاـ غـوـارـیـ حاجـتـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 حاجـتـ زـمـاـدـهـ سـتـارـضـاـ پـهـ دـوـارـوـ کـوـنـوـ
 دـرـضـاـ دـیـ طـلـبـگـارـیـمـ پـهـ عـمـرـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 هـیـخـ مـقـصـودـ مـیـ پـهـ ظـاهـرـ بـاطـنـ بـلـ نـشـتـهـ
 سـتـارـضـاـ ماـ خـلـاـصـوـیـ لـهـ هـرـ غـمـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 رـبـهـ قـطـعـ اـنـظـارـدـ خـ وـارـ عـاشـقـ کـرـپـیـ
 رـحـمـ وـکـرـهـ دـیدـارـ وـکـرـهـ تـهـ پـرـوـکـرـهـ کـرـمـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 هـرـ عـاـشـقـ چـیـ وـیـ صـادـقـ پـهـ مـحـبـ کـنـبـیـ
 تـرـ چـشـمـانـوـ بـیـ خـوـ نـابـ وـهـیـ مـوـجـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 وـ خـپـلـ يـارـتـهـ سـلـ نـظـرـهـ دـعـاشـقـ وـیـ پـهـ هـرـ دـمـ
 یـوـ نـظـرـیـ سـتـاـ دـوـاـئـ دـزـخـمـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 رـدـ،ـ قـبـولـ دـوـاـرـهـ مـ وـقـوفـ سـتـاـ پـهـ رـضـاـ دـیـ
 وـ بـنـدـهـ تـهـ خـهـ مـعـلـومـ دـیـ سـتـاـ حـکـمـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 مـوـمنـانـ مـیـ مـقـبـولـینـ پـهـ دـوـهـ جـهـانـ کـنـبـیـ
 دـ تـقـوـیـ توـکـلـ ھـ بـرـدـیـ اـجـرـتـ وـنـهـ یـاـ مـغـیـث
 بـنـهـ خـلـعـتـ خـدـایـ دـ اـیـمـانـ وـ مـوـبـ (ـتـهـ) رـاـکـرـیـ
 مـوـبـ پـرـداـ خـلـعـتـ هـمـبـشـ کـوـ شـکـرـتـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 پـاـکـ قـرـآنـ دـیـ رـاـسـتـوـلـیـ لـ وـیـ اـنـعـامـ دـهـ
 پـکـنـبـیـ ھـ بـرـدـ حلـ حـرـمـتـ دـیـ بـیـانـونـهـ یـاـ مـغـیـث
 زـمـوـبـ اـیـمـانـ پـرـ پـاـکـ اللـهـ هـمـ پـرـ قـرـآنـ هـمـ پـرـ رـسـوـلـ دـهـ

مـغـیـثـ (ـدـمـیـمـ پـهـ بـیـبـنـ) فـرـیـادـرـسـ ،ـ هـغـهـ ذـاتـ چـیـ فـرـیـادـورـتـهـ کـبـرـیـ

د ملا امیر دیوان

د (ملا امیر) پر زرده برد عشق داغونه یا مغیث

په کو خه کي دي ولاردي رقيان کج
 همبشه راته قه هريبي غمازان کج
 جنگ جدل مي له خپل نفسه شب و روزه
 بل پر خنگ راته ولار ابليس شيطان کج
 په خپل فضل دي اسباب د جهاد راکه
 په اسم ذات سره و همه کافران کج
 د مومن زره مي تر عرش عظيم لوي ده
 اته برجه پر ولار دنبه من حيران کج
 روح بادشاه عقل وزير ده که بي گوري
 نفس شيطان ورته ولار دي پر ميدان کج
 بنه تقوی و همت و کره مدت و رکه
 اته برجه کره محکمه له نقصان کج
 بیغمي هیخ په کارنه ده دنبمن دارله²⁹
 د جرس په شان بیدار شه هم نالان کج
 که غافل شوي له طاعته له اذ کاره
 وب پر په لنه دوز خنه لنه نيران کج
 محکمي دا اته برجه په طاعت وي
 د غافل روح (مي) بندی ده د شيطان کج
 سنگ دلان چي بپدیني که سبب دا ده
 د معصيت په رنگ يي رنگ ده دل و جان کج
 هغه خوک چي توبه گارشي زره يي پاک شي
 رب غفور ده هرم رحيم ده پر عصيان کج
 هر مومن چي توبه گارد ما مضي³⁰ شي

²⁹ لره = لره

دملاميرديوان

له آينده و خان ساتي له هر زيان کج
اول خان تنه نصيحت کرم بيا و بل ته
(ملا امير) بيان وکئ³¹ د هر توان کج

عاشقان سينه سوزان غواري قدح
ودربارته دي ولاپنالان گريان غواري قدح³²
هر عاشق چي د هجران تر مقام تپريشي
گويانو شوپيدا، وايم شرح³³
بي صبرى راخخه هبر صبر سكون کر
اوسله ڈپري تل وسی شوم سينه شرح
په باطن کي درياب په جوش خروش ده
پت پنهان³⁴ يم پکبني غرق زه يم فرح
خامكاران دی زيان کاران تر هغه وخته
چي تميزور معلم و مبوري دنيکي هم داقبج
چي آهن رنگه جوش ونه که په اور کبني
يوه کيلی کله جور ببوي چي به قلف شي په افتح
که د عشق په اور کبني نفس سوخته پخته کري
درزه نور به دی شي پورته کل زمين کاندي او اوضع
شريعت درس و بال با غزه بي با غبان يم
(ملا امير) بي ہنگوي هم په ضمني هم په صرح

دfrac{z}{r}رمي نوش کري زره خوله تلغ

³⁰ مامضي: تبرسوی وخت

³¹ وکئ - وکري

³² داغزل هبری قافیوی نیمگپتیاولی لری.

³³ نشرح يوراز نظم دئ، چي د هلك دزپر پدلو بروخت دخوشالي په خاطر په له ييزه تو گمه ويل کبدئ.

³⁴ اصل: پت پنهم؟

دملامیردیوان

زمـاـماـزـاجـشـوـهـفـتـهـبـيـلـكـهـدـبـلـخ^{۳۵}
 ستـاوـصـالـزـمـاـداـدـاـدـهـرـمـرـضـدـه
 پـهـکـارـنـهـلـرـمـدـواـدـهـنـدـاـوـجـلـخ^{۳۶}
 دـوـصـالـکـوـخـهـدـيـکـوـخـهـدـيـخـلـاصـهـجـانـانـه
 رـقـيـبـانـپـهـمـخـهـرـاغـلـلـلـكـهـمـلـخـ
 اوـسـحـيـرـانـيـمـچـيـپـرـكـمـهـبـهـتـپـرـبـمـ
 لـارـبـهـخـلـاصـهـپـهـغـرـهـشـيـکـهـپـهـسـلـخ^{۳۷}
 هـسـيـگـرـمـدـهـبـازـارـدـعـاـشـقـانـوـ
 سـوـرـبـهـنـهـشـيـدـسـيـاهـبـنـدـپـهـيـخـکـلـخ^{۳۸}
 وـعـاـشـقـتـهـبـيـژـرـاـپـهـبـرـخـهـوـرـکـهـ
 تـلـبـهـژـارـيـچـيـپـهـزـرـهـبـيـخـنـجـرـخـ
 هـرـگـيـاهـمـيـپـهـبـارـانـخـوـشـحـالـيـکـانـدـيـ
 (ـمـلـامـيرـ)ـدـهـپـرـخـوـشـحـالـپـهـبـرـفـپـرـخ^{۳۹}

مـوـرـوـپـلـارـوـتـهـهـيـخـمـهـوـوـايـهـپـوـچـ
 مـرـتـبـهـبـهـدـيـکـمـتـرـهـسـيـتـرـمـجـ
 پـاـکـسـبـحـانـبـيـبـيـانـکـبـنـيـ
 دـوـالـدـيـنـوـدـئـحـدـپـرـوـبـاـسـهـغـچـ
 بـيـاـمـيـحـقـدـاـسـتـاـذـانـوـدـهـبـيـشـمـارـهـ
 بـنـهـمـحـكـمـبـيـتـيـنـگـوـهـلـكـهـسـپـينـگـچـ
 بـيـاـحـقـونـهـپـرـهـرـچـادـعـلـمـاـوـوـ

وـاـيـيـدـبـلـخـهـوـاـيـوـهـهـفـتـهـسـرـهـبـلـهـتـوـدـهـوـيـ.ـدـلـتـهـدـغـهـتـكـيـتـهـضـمـنـيـاـشـارـهـدـهـ.

پـهـاـصـلـکـيـ(ـجـلـخـ)ـتـهـکـبـلـيـدـيـ:ـنـامـوـطـنـاـسـتـ.

غـرـهـدـمـيـاشـتـيـلـوـمـرـيـ،ـوـرـئـيـتـهـاـوـسـلـخـدـمـيـاشـتـيـوـرـوـسـتـيـ،ـوـرـئـيـتـهـوـاـيـيـ.

پـهـاـصـلـکـيـ(ـکـلـخـ)ـتـهـکـبـلـيـدـيـ:ـسـرـدـىـسـخـتـ.

اـصـلـ:ـفـرـخـ.ـخـوـخـنـگـتـهـبـيـبـيـاـورـتـهـکـبـلـيـدـيـ:ـفـرـخـشـبـنـمـرـاـگـوـيـنـدـ.ـشـبـنـمـتـهـخـوـپـهـبـنـتـوـپـرـخـوـاـيـيـ
 اوـدـلـتـهـبـيـدـشـعـرـيـضـرـورـتـلـهـاـمـلـهـ(ـپـرـخـ)ـلـيـكـلـيـدـيـ.

دملامیردیوان

دنبی میراث بی وری دئ پچ
یومومن پربل مومن لری حقوقه
بنه محبت سره کوئ شیطان که تچ⁴⁰
له کفاروبه همپش منازعه کرو
له کفاروس ره دئ زمه و بد دین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بو سی کرپی
تاله فیض و برکت لاس بی کرہ مچ
ترک و خپل رضاد بل دپاره
دمومن وزره ته گوره نه بی لچ
(ملامیر) فقیر که هر خونصیحت کری
دانایان خدای پوهولی دجاله لوده خوله وچ

که مرگی در لر راغی ژوندون هیخ
که وصال در لر راغی بیلتون هیخ
دانایان په قیل و قال ڈبرخو شحال پری
وجاهل ته قیل و قال مرگ ژوندون هیخ
که طاعت دی په مثال ریگ بیابان شی
په ریابه شی برہ لکه گلون هیخ
خان صد رنگه صفا کره په دریاب کنبی
بی دریابه سنگ کلوخ هم سفالون⁴¹ هیخ
در قیمت دئ پیدا کرپی په خپل صبر
بی قیمته پیسی ڈری دمیسون⁴² هیخ

40 تج: دغوزار بدلو ، لو بدلو آواز (پښتو پښتو تشریحی قاموس) . دلته به دغوزرا ولو په معنا راغلی

وی

41 سفالون = سفال = کودری

42 میسون: په معنای پوه نه سوم. بنایی دمیسون = مسیو = بناغلی اپول سوی شکل وی. دشاعر په وخت کی حینی اروپایی اصطلاحات (انگریزی او فرانسوی) افغانستان ته رسیدلی وه

دملاميرديوان

دمجنون دعشق خبری چي باقي دي
 ئني ورك ئان وجهان وهم سكون هيش
 كه مجنون غوندي صادق يې نندي وارده
 دليلى دوصال غرم خوره نورغمون هيش
 هرعاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
 كه معشوق وفاونه كره شواخون هيش
 كه عاشق يې پيري دپاك قرآن كره
 يې لە خدا يە بې رسوله سورحبون هيش
 (ملامير)⁴³ چي همبش ژاري مرادي تە يې
 يې لە تادي تول باطل واړه سمون هيش

دمخلوق پمه صفت مه شمه ارجمند
 گمنامي كره چي دي رب كاندي پسند
 كه هر خولذيد طعام و خوري يې ياره
 هيش به درنه كري په خوله وزره کبني خوند
 په مجلس کبني داشرافونه ادب كره
 خبردار شمه چي اوازنه كري بلند
 حمرکات و سکنات که کلمات وي
 په ادب کبني احتياط كره که يې هوشمند
 بندوبست دا خرت كره که دانا يې
 پمه کارنه ده ددن یاه پربست و بند
 پردنيابه پاته نه شي هيش و گري
 که دمت حكم پروشي دخاوند
 دطاعت دی خدائى دركاري اسابونه
 نفس بندى كره دطاعت په لوى کمند

⁴³ اصل: ملامير محمد. مادوزن دوارنى له خاطره ونه كين.

دملامیردیوان

حان محکم کرده خپل رب و بندگی ته
په عقبا به نیک و بدشی در خرگند
بدبختی غلبه کرپی پره رچاده
(ملامیره) حسان ساته له مکروپند⁴⁴

خوک بندمه شه دنیا پنه زیان و سود
خپل دلبر لر ره ورتگ تاله به بود
پایمال کری عاشقان ج فادتر کو
زه پایمال یم ه اسیریم ه مفقود
محصل دم رگ که درشی سهل کارده
نه چی درومی تراس مانه دعشق دود
بی وصاله خنه ژوندون بندگی نمه ده
دو صال دپاره بده س رپرسجود
که د ع جربندگی کرده خدای قبوله
ستادرون به شی خوشبوی ترلونگ عود
په ه رغنم پسی بنادی ده آیات گوره
پاک خلیل ش روپه امان غرق شونمرود
سodelه خدا یه زیان له نفسه پیدا کپری
په سبب دنفس ه للاک شوه عادث مود⁴⁵
سخته روح د آخر رت زموږ پنه مخه
او س بايده دی است غفارو یل د درود

⁴⁴ په دې نیم بیتی کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلي، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل و فریب په معناراغلي دي.

⁴⁵ اصل: په سبب دنفس ه للاک شوه عادث مود.
عاد و شمود: عاد د سام بن نوح(ع) له نسله وه. د دوى له پاره خدای تعالی هود(ع) و رولپرې خودنافرمانۍ له اسيته د بادې توپان هلاک سول او شمود د حضرت صالح(ع) امتیاز وه. وايې دوى د نافرمانۍ له امله تول و سوچبدل.

دملامیردیوان

شب و روزه کوچ و بار دنیا ز منو
 لکه کوچ کوی سحاب په بهار زود
 دغج جهاز را ته جور کپری خپل دلبرده
 نه پوهه برم چی به وزم که به غرق شم په کبود⁴⁶
 وجودی وحدت⁴⁷ مقام پر منصور اغی
 ئنی ورک فرق دوا جد هم موجود
 خوار بنده ده درمان ده په دوه جهانه
 (ملامیر) بیان کوی خدای یپی مقصود

ددلبریاری کپره تینگه تر پولاد
 ئان یپی یار کپره په زاری و په فریاد
 تر کووه خپله رضادیارل په پاره
 په یوه نظر بنه تا کاندی او تاد⁴⁸
 و دلبرته دی معلوم ظاهه رباطن ده
 که تاریک وی که صفاوی که کساد⁴⁹
 هرسپری چی دپا کانو مجلس غواری
 ئان دی پاک کپری له هر خبشه له فساد
 هر ره درخته چی شیرینه وی په باع کنبی
 پر مالک یپی قدره بروی تر شمشاد
 که خوک و کاندی نظرو حقیقت ته
 بی له خدایه نور مقصود همه برباد
 غیر و باس له میانه پر لار سم خه

⁴⁶ دانیم بیتی دغزلي تر بحر خلور خپي زیيات دئ.
 کبود ته بی په اصل کی کبنلی دی: دریا کبود

⁴⁷ اصل: دو حدت وجودی.

⁴⁸ او تاد دخداي ددوستانو يوه پله ده او دنزي په خلور و گوتوكی تصرف لري.

⁴⁹ کساد: هغه خه چی ناروا وي، یارواج و نه لري یا بی خريدارنه وي (غياث).

دملامیردیوان

په وصال بـه بـی معمورشی پـه خـل مراد
 دـنـیا پـه جـاهـدـی هـیـخـوـکـ غـلـطـ نـهـ شـی
 گـاهـی سـپـورـوـی پـرـسـمـنـدـ گـاهـی اـفـتـاد
^{۵۰} هـفـهـ تـختـ چـیـ پـهـ هـوـادـسـلـیـمـانـ تـئـ
 خـوـآـخـ رـزـیـزـمـینـ شـوـبـیـ بـیـ بـنـیـادـ
 اـبـراـهـیـمـ بـنـ اـدـهـ مـچـ خـدـایـ بـادـشـاـهـ کـرـ
 بـیـاـیـیـ تـرـکـهـ کـرـهـ دـنـیـاـ پـهـ دـینـ شـوـبـنـیـادـ
 هـرـمـوـمـنـ دـئـ مـبـتـلـاـ پـهـ دـوـهـ مـقـصـودـهـ
 يـ وـنـاقـصـ دـهـ بـلـ کـاـمـلـ کـهـ لـرـیـ يـادـ
 دـانـاـقـ صـمـیـ دـئـ دـنـیـاـ،ـ کـاـمـلـ اـیـمـانـ دـئـ
^{۵۱} تـهـ کـاـمـلـهـ تـیـنـگـوـهـ نـاقـصـ نـامـ رـادـ
 کـاـمـلـانـ چـیـ جـسـتـجـوـیـ دـآـخـرـتـ کـرـیـ
 نـیـکـ عـمـلـ بـیـ دـئـ تـوـبـهـ دـلـارـیـ زـادـ
 اوـلـ ئـحـانـ تـهـ نـصـيـحـتـ کـرـهـ بـیـاـوـبـلـ تـهـ
^{۵۲} (مـلاـمـیرـمـحـمـدـهـ) زـارـهـ پـهـ فـرـیـادـ

کـلـمـهـ مـیـ دـهـ وـیـلـیـ مـاـپـرـتـاـمـحمدـ
 چـیـ لـهـ روـیـهـ دـیـ پـیـداـشـوـهـ دـاـنـیـاـمـحمدـ
 (وـهـ) رـاغـلـیـ ھـبـرـدـیـنـوـنـهـ تـرـتاـوـرـاـنـدـیـ
 سـتـادـدـیـنـ مـحـکـمـیـ تـبـرـهـ تـرـهـ رـچـاـمـحمدـ
 نـهـ زـمـیـنـ وـنـهـ اـسـمـانـ نـهـ عـرـشـ وـکـرـسـیـ
 اـمـکـانـ نـهـ لـرـیـ چـیـ بـرـبـهـ شـیـ تـرـتـاـمـحمدـ
 خـدـایـ دـرـکـ پـیـ بـلـنـدـیـ پـهـ دـوـاـرـوـ کـوـنـوـ

⁵⁰ تـئـ = تـلـئـ

⁵¹ نـامـرـادـتـهـ پـهـ اـصـلـ کـیـ لـیـکـلـیـ دـیـ:ـ بـیـ فـایـدـهـ

⁵² اـصـلـ:ـ مـلاـمـیرـمـحـمـدـهـ زـارـهـ پـهـ زـارـیـ وـیـهـ فـرـیـادـ

دملامیردیوان

له اوله يې پیدا کرده لوبيي ستامحمد
 تنه سبب يې ده مسبباتو
 رب سبب کري ده مه او رو سوامحمد
 ستاگ رپوان به تينگوم پاكه حبيبه
 ستاگ رپوان مي شريعت مصطفا محمد
 دو حدت په زمانه کي توره شپه وه
 تاريکه شوله زايله چي دي نور کره تجلامحمد^{۵۳}
 چي پيدا کري پاك سبحان نورد حبيب خپل
 د معشوق يې انعام درکري ياك مولامحمد
 ته دغيبو خزانه وي پنه وحدت کبني
 له وحدت رايرون شوي پردنيا محمد
 مابنده لر لازم چي تل شاکريم
 چي مشغول يم په ثنا وصفت ستامحمد
 اميدوارد شفاعت دياک رسول يم
 که شفيع شو^{۵۴}(۲) مابه خلاص کري له گناه محمد
 پنه رحمت سره بللي پاك الله دئ
 رب بادشاه کري د جمله و وانبيا محمد
 يولك خير ويشت زره دي لبکرو مقرر
 ته د تولوه سرداروي هم بادشاه محمد
 ستاپه دين سري^{۵۵} منسوخه کل اديان کره
 ستارب مرحوم کري په رشتيا محمد
 ڦک روی دزمین ولنه غفلته يا سوروه
 ستاد دين رو بننابي شوه ترعرش بالا محمد

⁵³ داتيم بيستي دغزل تر نور و بيستو خلور خپي زيات دئ.

⁵⁴ اصل: که دی شفيع شو ...

⁵⁵ سري = سره بجي

دملامیردیوان

عارفان چي رسپده که ولاھ—وت ته
 دغه فيض وبرکت هـ مهـ دـ ئـ ستـ اـ مـ حـ مدـ
 له عـ دـ مـ هـ چـ يـ وجـ وـ دـ دـ هـ سـ تـ رـ اـ غـ يـ
 ستـ الـ هـ سـ تـ هـ رـ اـ پـ يـ دـ اـ شـ وـ هـ کـ لـ اـ شـ يـاءـ مـ حـ مدـ
 سـ رـ چـ شـ مـ هـ يـ بـ دـ جـ مـ لـ هـ وـ وـ مـ خـ لـ وـ قـ اـ تـوـ
 تـه آـ بـ خـ وـ رـ يـ بـ دـ اـ عـ اـ لـ لـ يـ وـ دـ اـ دـ نـ اـ مـ حـ مدـ
 عـ الـ مـ انـ دـ يـ وـ اـ رـ شـ اـ نـ دـ يـنـ پـ هـ روـ بـ اـ نـهـ
 تـرـ قـ يـ اـ مـ تـهـ سـ تـ اـ دـ دـ يـ دـ يـ خـ يـرـ خـ وـاهـ مـ حـ مدـ
 کـافـرـانـ مـ يـ تـورـ زـ اـ غـ اـ سـانـ مـ خـونـيـ⁵⁵ تـورـوـ
 نـهـ بـنـايـبـرـيـ چـ يـ بـ هـ گـهـ شـ يـ پـهـ بـاغـ سـتـ اـ مـ حـ مدـ
 رـبـهـ روـيـ دـ پـاـکـ نـبـيـ زـهـ خـ وـارـعـ اـصـيـ يـمـ
 عـفـوـهـ غـ وـارـمـ مـعـتـكـفـ سـتـاـدـرـگـاهـ مـ حـ مدـ
 خـدـاـيـ لـوـيـ کـرـپـيـ پـهـ لـوـيـيـ تـرـهـ رـمـخـلـوقـ يـيـ
 هـمـ تـرـعـرـشـ هـمـ تـرـكـسـيـ هـمـ تـرـسـمـاـمـ حـمدـ
 زـهـ فـقـيـرـخـ وـارـبـيمـ دـوـعـاـگـوـيـ دـمـسـلـمـيـنـيـ
 هـمـ دـوـارـوـعـلـمـاـوـفـقـراـهـمـ اوـلـيـاـمـ حـمدـ⁵⁶
 پـهـ توـحـيدـ کـبـنـيـ مـيـ صـادـقـ کـرـپـيـ سـتاـپـهـ مـيـنـهـ
 (مـلاـمـيرـمـحمدـ)⁵⁷ دـيـ غـلامـ دـهـ هـمـ گـداـمـ حـمدـ
 مـحمدـ اـسـمـ مـحـضـهـ زـمـ وـرـدـنـبـيـ دـهـ
 پـهـ نـگـينـ کـبـنـيـ نـ وـشـتـهـ دـانـبـاـمـ حـمدـ
 دـهـ رـمـوـمـنـ پـرـزـرـهـ مـرـقـ وـمـهـ کـلـمـهـ دـهـ
 (مـلاـمـيرـ) غـرـيـبـ دـهـ وـلـيـ وـارـخـطـاـمـ حـمدـ

56 مخونې = مخونه يې

57 دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیو په پرتله خلورخې زیات دئ

58 دلته باید (امیر محمد) ټول درې خېږي و لوستل سې.

دملامیردیوان

تخت وبخت زمورد بادشاه دی بر قرار روی
 پنه سراج الملک والدین ده مسما محمد
 چبردی عمر امیر حبیب الله خان وی
 ترسایله لاندی بی ناست امتیان ستامحمد
⁵⁸ ربه اباد نائب صاحب لری ترمه بره
 اخلاص کبن ده دپیشواه هم دبادشاه محمد
 تل مشغول دکنده سارپه ابادی ده
 او س مشغول په نهر سراج نهر اعلی محمد
 نهر سراج به خدای معمر که وخت نزدی ده
 (ملا امیر) فقیر دو عاگوی ده هرسا محمد

که له یاره پریار راشی دوصال کاغذ
 پر چشم مانو قبلوی دخان پایمال کاغذ
 که عاشق لری بی خط دقتل راشی
 و عاشق ته معلم و مپری چبرد خیال کاغذ
 د منصور چی عشق صادق و حمال بی گوره
 پاس پرسود دار خندان ورک و جنجال کاغذ
 پایبوسی دی سخته گرانه ده صنم
 زه به نسمه ⁵⁹ و مخته ستاب فال کاغذ
 نادیده پرتامین شومه جانانه
 راستولی دی خپل دوست له ⁶⁰ د جمال کاغذ
 که می سروم ممال بر هم شی ستاپه مینه
 (ملا امیر) می نه غواری د سروم مال کاغذ

⁵⁹ له نائب خخه بی مراد دکنده هارده گه وخت نائب الحکومه سردار محمد عثمان خان دئ.

⁶⁰ نسمه = نیسمه

⁶¹ له = لری

دملاميرديوان

امتی یم دنبی خیرالبشر سور
 ستادر بارکنی تر هر چاده معتبر سور
 له خپل نوره پیدا حبیب نور کر
 بیا پیدا دده له نور شمس و قمر سور
 ناسوت پت و دغفلت پمه تاریکه کنی
 ستا پنه نور سره روندان کوه و شجر سور
 تراویل اولین ده ترا خراخرين ده
 په شفاعت سره مخصوص ده په محشر سور
 ستا امت به منتظر دش فاعت وی
 د بخین بن ناري به کاندي پراکبر سور
 ستا امت به وبخني ته به راضي شب
 بیادي بخنه دنيکانو پنه قدر سور
 د معصیت په رنچ رنه وریم دوا غواص
 د (ملامير) دوا ستاشفاعت ده رضر سور

ه پرا غلي ستاغ مونه زمه سا پرس
 زه خوشحال يم ياره ممه شه مرور
 پيدا شوی زما صورت دغه د پاره
 قبول کری مابنده پر خپل بشر
 په معنا کنی لوي نعمت د غمی⁶² مه کرپی
 ه پر لذت لری ترقند و تر شکر
 د عشق او رچی پنه صورت⁶³ و نه لگپری
 که تمه تمه و پی ته به نه شب ای غریبه

⁶² غمی = غم بی

⁶³ صورت (بايد یوه خپه ولو ستل سی

دملامیردیوان

که نـه تـه وـی نـه دـی زـه خـه بـرا بر
 پـه مجلس دـخـو بـرو یـانو کـه وـرگـه شـوـی
 پـاکـیزـه بـسـه حـنـی حـبـی لـکـه سـپـین زـر
 تـرـدوـه بـنـه هـرـه شـه⁶⁴ وـرـتـپـرـهـلـتـه مجلس دـه⁶⁵
 تـه سـامـع شـه دـشـین هـبـی⁶⁶ دـزـبـرـوزـور
 سـتـامـقـصـودـبـه تـاهـتـه تـه وـجـیـم⁶⁷ (عـامـکـرـی)
 دـامـقـامـدـه غـه دـه چـی قـبـولـکـرـی (دـه) دـر
 دـتـوـحـیدـتـرـسـوـزنـوـزـه کـه يـکـتـایـپـی
 کـه دـوـتـایـپـی خـانـیـکـتـایـکـرـهـیـکـبـشـرـ
 خـدـایـه (مـلـاـمـیـر) عـاـمـلـدـخـلـبـیـانـکـرـیـ
 چـی تـبـرـیـپـی تـرـتـوـحـیدـسـمـ بـراـبـر

جـفـادـی اوـرـلـگـوـی صـنـمـه لـیـرـی کـهـنـارـ
 وـدـی سـوـمـ سـرـتـرـپـایـه خـوـدـبـه کـوـمـه گـفـتـارـ
 شـیرـینـ گـفـتـارـدـ جـانـانـکـه شـنـیدـه کـوـمـیـارـهـ
 تـرـسـرـوـمـالـیـمـ وـرـتـبـرـکـه کـنـبـنـوـسـتـ زـمـاـپـرـکـنـارـ
 سـیـمـیـنـ بـدـنـ دـدـلـبـرـمـشـلـبـیـ⁶⁸ نـهـوـیـهـیـخـوـکـ
 پـتـنـ پـه اوـرـتـلـ سـوـحـیـ اوـسـپـرـمـاخـوـرـاـغـیـ وـارـ
 سـتـادـبـهـارـ بـلـبـلـانـ شـیرـینـ زـیـانـ دـیـ گـوـیـانـ
 لـیـرـیـ دـیـ گـرـزـیـ زـاـغـانـوـگـلـ تـیـ⁶⁹ نـهـوـینـ لـارـ
 رـنـحـورـیـمـ زـمـاـمـقـصـودـهـتـهـ بـیـ هـمـبـشـ موجودـهـ

⁶⁴ پـه اـصـلـ کـبـیـ وـرـتـهـلـیـکـلـیـ دـیـ: اـزـشـهـدـنـیـاـآـخـرـ گـذـرـکـنـ.

⁶⁵ پـه اـصـلـ کـبـیـ وـرـتـهـ کـنـبـلـیـ دـیـ: مـرـاـدـمـجـلـسـ مشـاهـدـهـ مـیـبـاشـدـ.

⁶⁶ پـه اـصـلـ کـبـیـ وـرـتـهـ کـنـبـلـیـ دـیـ: سـامـعـ قـرـآنـ شـاـهـاـشـوـبـیـعـ عملـصـدقـ.

⁶⁷ پـه اـصـلـ کـبـیـ وـرـتـهـلـیـکـلـیـ دـیـ: تـاجـ.

⁶⁸ بـیـ = بـهـ بـیـ

⁶⁹ تـیـ = تـهـ بـیـ

دملامیردیوان

دواله تاغ وارمه پردردي پروت يم بيمار
 غمازه مه کره هى هى نه پيژنې خپل پردي
 زهدي دبمن گرندي مخ له درهم په تلوار
 ستاد هجران تلخگي پرملازم شبخيزي
 برمن مکن ستمي عاشقان هست ناقرار
 ستاد وصال په هواس رگردان يم ترا آسيا
 من چه کنم صنما پروت يم داوري پرانگار
 ربه په روی دحبيب ماکړي غالب پررقيب
 توبي ګل من عند ليب نيسټ مرابي توبکار
 چندس وزم درآتش ترابا شد اين روش
 من غلام خدمتش مران مارا زديار
 ملا امير هست فقير مرید شيخ كبير
 مراتوبه بر تقصیر عفو خواه زغفار

خـمـ زـلـفـ توـپـيـجـ وـتـابـ لـكـهـ مـارـ
 عـاشـقـانـ هـسـتـ تـشـنـهـ لـبـهـ دـدـيـدارـ
 مجروح شـدـدـلـ مـنـ زـدـسـتـ جـانـ اـيـ صـنـمـ
 کـهـ دـيـداـرـاـکـ پـيـ يـارـهـ زـماـ دـواـ دـپـهـارـ
 موـسـمـ ګـلـ ګـلـ ،ـ ګـلـ مـيـشـوـدـشـکـوـفـهـ
 غـفـلتـ مـکـنـ اـيـ بـلـبـلـ آـمـدـبـتوـنـ وـبـهـارـ
 چـهـ ګـناـهـ کـرـدـهـ عـاـشـقـ دـلـ وـجـانـ بـرـدـهـ معـشـوـقـ
 اـمـانـتـ کـيـ مـيـدـهـيـ ،ـ دـلـبـرـهـ وـکـرـهـ تـلـوـارـ
 هـسـتـ خـنـدـانـ دـلـ بـرـمـ نـظـرـبـمـنـ فـكـنـدـ
 شـبـ وـرـوزـمـ اـنـتـ ظـارـکـهـ رـاـبـسـکـارـهـ شـيـ نـگـارـ
 سـرـگـرـدانـ شـوـمـ دـلـبـرـاـسـتـادـدـيـدـنـ پـهـ هـوـاـ
 دـيـداـرـبـمـنـ کـنـ عـطـاخـايـ دـكـفـارـوـدـهـ نـارـ

دملامیردیوان

(ملاامیر) غلام ددلبرستاددرگاه خاکستر
ربه زاري ک ومه مران زک وچه دار

ستاپه عشق کبني قبل و مدان پبغور
هیچ باک نشته که برمنه یم که سرتور
نام و ننگ راخخه ورک ش و ستاپه مینه
او س دعشق پ رآس همبش یم زرین سپور
دنیا ک ورکه خراب شی نقصان نه ده
خدای دی نه کاندی خ راب د عقبا کور
دنیکی پ زراعت که خان ک پی ستری
پاک الله به شی خوش حاله هم غم خور⁷⁰
خوی د ترکودئ چپا و دعا شقانو
عاشقان و اره مغموم په غ نسکور
رقیان رات و لارت سوره په لاس دی
نه ب پرم خدای راک پی د عشق اور
که یوزخم د خ طارباندی ج و پشی
په یوه گذاره زارکرم شل او کور
که مح رم زه د دربارد خپل اشنای شوم
په کارنه ل رم جنت ح و رغلمان نور
هغه خوک چی مستغرق فی الفیوضات شی
خان ک پی پت دزماني دش رو شور
یو گوره، یوبوله، یو وینه، یوغ واره
(ملاامیره) یک بین ش نه بی شب کور

ستاد عشق په شراب گ رزم مست خمار

⁷⁰ غم خورته بی په اصل کی کبلي دی: نبی علیه السلام

دملاميرديوان

له ماورک خان و ج هان شوهم قرار
 راش نه و نيسه خبر دع اشقانو
 چي حيات دي که م مات دي که بيمار
 ستاد عشق په رنگ مي سور درون بيرون ده
 نه پ و ه پرم چي لاله ش و م که انار
 ستاد درخ اوري به کوم په ستر گوپوري
 خپل چش مان رو بنانوم له گرد غبار
 بي تکليفه مي ناري دي پ هر رگ کبني
 ده و ه او از نغمه کري واري په وار
 دت و بوي و نه که هر خوم بوه داره
 زم ادياري په رنگ بنه نه وي مبوه دار
 که وفا کري که جفا کري مراد (دي) خپل ده
 ستاج فاده سخته گرانه دوفايم طمعدار
 ع اشقانو خان سپارلى پر خپل يارد
 (ملا اميره) خان سپاره پر حق ستار

خان بېغم ک په له دنيا خخه لکه م پ
 ستاد روح ش ه باز گذر که ترعرش لور
 داخلاص پ رميدان باندي شه محكمه
 بي اخلاقه و شيطان س ربي شوئور
 ربهرakanidi ت و فيق پر طاعت باندي
 دحساب په روح مامه ک ربي په خط په
 غريبيي ددنابند ده تېرېدە کري
 دمحشر په روح مامه ک ربي غريب اړ
 ستاد بار دع امو خاصو، منعه نشته
 زه درتل مه رقيب ک روم په بد ک کر

دملامیردیوان

تشنه لب یم دوصال جامونه را کره
 ماسیراب کرده تردبمن می کرده ته لور
 چی هجران دی دوصال له مخه راغی
 بی زحمت هنجه و رای نه شی کاکر
 هرسپی چی کسب و کاندی هلاک شی
 په دهان کبني بی هرشی وی لکه گور
 ستادر بارده دپا کان و دنیکانو
 (ملامیر) ده گناه کارپه گناه خر

راش زمادزره همدمه و کرده ناز
 لنه رقیبه می زره تلخ ده لکه پیاز
 ستامحبت می پت پنه زره کبني و ساتلى
 په آخر ررا خخه فاش شود دزره راز
 گویانی له خپله سوزه دهر چاده
 خه به وايم زمه اهتم شولکه باز
 چی درون دچساپخته دعشق په اورشی
 عاقبت ترده سان وزی در په ناز
 خه بنده خنه بی همت خه بی طاقت ده
 چی ستادر له به درشی عاشق پایواز
 دامید په دریاب غرق لکه غواص یم
 دربه کله په لاس راکری زمادمساز
 جاهلان می له طاعته غافلان دی
 غفلت وری گویامره دی په مجاز
 (ملامیره) گمنامي و خاکساري کرده
 خپل خان بوله کم تر ملخ هم ترتاز^{۷۱}

⁷¹ ناز: یورا زحشره ده، چور چور که (پنستو پنستو تشریحی قاموس)

دملامیردیوان

ستاودیدته زمـاـه پـر کـپـرـي هـوس
 محروم مـه کـرـه مـاـغـرـبـيـلـكـه مـكـس
 دوـصـال دـبـاغـدـي سـخـتـه گـرـانـه لـارـده
 گـرـانـه نـه دـه چـي فـرـيـادـكـ پـمـدـجـرسـ
 ستـادـدـيـدـخـيـالـبـهـ وـنـهـ وـزـيـ زـمـاـلـهـ سـرهـ
 كـهـ رـقـيـبـ رـاتـهـ غـونـهـيـ كـپـرـيـ خـارـوـخـسـ
 سـمـنـدـرـنـگـهـ سـاـکـنـ دـعـشـقـ پـهـ اوـرـيمـ
 نـهـ پـهـ مـرـمـ نـهـ دـوـتـ وـلـ رـمـهـ وـسـ
 دـيـوـسـفـ پـهـ شـانـ بـنـديـ دـغـمـ پـهـ خـاـشـشـومـ
 دـوـصـالـ كـارـوـانـ مـيـ شـهـ ڏـپـروـ ڏـپـرـپـسـ
 هـرـمـ رـغـهـ چـيـ ويـ اـيـلـهـ پـهـ هـوـ اـگـرـزيـ
 چـيـ بـنـدـيـ شـيـ گـالـ ويـ بـنـدـدـ قـفـسـ
 كـهـ وـصـالـ غـوـارـيـ خـدـمـتـ پـهـ اـخـلاـصـ وـكـهـ
 پـهـ هـرـدـمـ دـرـتـهـ حـاضـرـ فـرـيـادـرـسـ
 ستـادـسـتـرـ گـوـكـتوـوـاـيـسـتـمـ لـهـ حـاـلـهـ
 پـرـدـغـهـ حـالـ پـېـژـنـمـ کـسـ وـنـاـکـسـ
 دـاـيـقـيـنـ دـهـ چـيـ دـمـ رـگـ سـپـارـهـ بـهـ رـاشـيـ
 (مـلـاـمـيرـهـ) تـالـهـ خـنـداـهـ وـسـ

سـتـاـپـهـ فـضـلـ بـهـ خـلاـصـبـرـمـ لـهـ خـنـاسـ
 تـلـ جـهـادـوـرـسـرـهـ کـرـمـ يـمـ پـهـ هـرـاسـ
 زـمـاـپـهـ زـرـهـ کـبـنـيـ اـچـولـ دـخـطـرـوـ کـانـدـيـ
 غـوـارـيـ ماـکـپـيـ مـسـوـسـ⁷² پـهـ ڏـپـروـ سـواـسـ

⁷² مـسـوـسـ: هـغـهـ خـوـكـ چـيـ وـسـوـسـهـ وـرـلـوـبـدـلـيـ وـيـ.

دملامیردیوان

که توفیق می خدای رفیق کر پرده باندی
 پری بی نه بدم بی مرگیه په خپل لاس
 چی دبمن دچاپه کورشی حال بی⁷³ خه وی
 زماپرک ورهم بش ولا رد بمن آس
 را داخل زماپه خونه نفس شیطان شوه
 بندگی می په عذاب شوه و کره قیاس
 په تصدیق و په اخلاق عبادت و کره
 ئان ساته قوی دبمن لری خناس
 بنه صفاک ره روح وزره په ذکر فکر
 خپل دلبر ره ورخه صاف تر الماس
 هر عامل به جزام سومی دعمل خپل
 (ملامیره) نیک پر بدو کره تل پاس

خدای در کریه پر دولت سنگ پاروس
 ستاپه زره کنی مکان لکه پانوس
 دولت دی هاداره برد بمنان دی
 پسی گرزی کیقباده دقیانوس⁷⁴
 بنه دولت لر زنان و ته نگاه کره
 پر پیره شه که سردي وی که تموس⁷⁵
 ترس هاره بیداري کره غفلت مه کره
 که غافل شوی پرتارغ کوی خروس
 که دی دادولت نگاه کرته بادشاه بی

⁷³ بی = به بی

⁷⁴ کیقاد: دایران افسانوی پاچا چی و ای سل کاله بی په خورا عیاشی، کی پاچه کری وه (غیاث) دقیانوس: بیظالم پاچا و چی و ای اصحاب کهف دده له بیری له بناره وتلی و او په غار کی پت سوی وو (غیاث)

⁷⁵ تموس: دگرمی، موسم. دکندهار پستانه تموبن ورته و ای.

دملامیردیوان

قابل دی نه وین مه چین و روس
 سنگ پاروس که داخل په لسوی بازار کپی
 خدای به در کپی خوشحالی تر نو عروس
 تکلیفات دش رعی پنده پر خپل سر کره
 (ملا امیره) بی تکلیفه لرگی نه کپری ابنوس

په صیقل سر ره گناه کر ره دزره تراش
 دتوحید په نور غایب کر ره بد خفاش
 که صادق بی امر و نهی کر ره محکمه
 په قرآن کی نقش کر ری دی نقاش
 خوباطله مدعاد بنمن نه کپری
 مدعاد بنمن دئ په شروعه پاش
 ته آئینه دش رعنسه⁷⁶ و خپل مخ ته
 ستاعیبو نه به سکاره شی بی تلاش
 هربنده چی په اخلاص بندگی نه که
 په قیامت بـه شرمنده وی مخ بـی خراش
 هربادشاه چی پرسپاه دولت بسیار کپی
 هرسپاهی وی تپر ترسره مترمعاش
 (ملا امیره) دون همته تر هر چاپی
 هسی کـم بـی دـنـیـاتـ رـادـنـیـ ماـش

په حصول دمقصود تل گـرـزـیـ درـوـ بشـ
 پـرـیـ بـهـ نـهـ زـدـیـ خـپـلـ مـقـصـودـ پـهـ زـرـهـ دـلـ بشـ
 تـرـکـ وـهـ لـیـ دـهـ دـنـیـادـ خـدـایـ دـوـسـتـانـوـ
 تـرـ دـنـیـاـ تـپـرـ شـ وـ مـحـبـتـ دـخـدـایـ وـرـ پـ بشـ

⁷⁶ نسـهـ = نـیـسـهـ

دملامیردیوان

بې لە جىزبە دوه جەھان كله هېرپۇي
 كە مەجذوب شوپى لە تاپاتە گاۋو مېش
 طرىيقە و عشق تە جىزب الھى ده
 تە عاشق بې كە رب جىزب كى⁷⁷ درېپىش
 كە عاشق شەسوپى دغە لوى فضل درب ده
 داسەم ذات پە تېغ زخمى زرە هەمېش
 دخداي اسىم دە ساڭرتاپە مسکور كىرى
 يك بىنىي ويک خەوانىي بە كېرى ستاكېش
 متنفريه لە مخلوق ظاھرباطن شې
 كع دى ياروي كە اشىناوي كە دى خوبش
 بنە بىان دە جىزب عشق دە مەمنانو
 (ملامير) بې بىان و كى⁷⁸ خىراندېش

پە خېل زوندچى خېل يارنه كېرى فەراموش
 خېل ياربەن وولە تابە كاندى زىرين پوش
 و عاشق تە دە معشوق صفت شىكروي
 پە ظاھرە رەوي آرام باطن پە جوش
 پە خېل عشق دطاعت بارپەر معشوق سېك شى
 پە روانە كە ددىنپاپە خەيد فەروش
 عشق ھەغە دئى چى پەر شەرع موافق وي
 مخاف لە شەريعە شىيطانى حق فەراموش
 نە دە چامىندلى عشق پە كسب جانە
 دالباس دەھە چادە چى بې رب كاندى ورپوش
 ددىداردى طلبگار عاشقان وارە

⁷⁷ كى= كېرى
⁷⁸ و كى= و كېرى

د ملا امیر دیوان

همپشه وی سرگ ردان گرزی مدهوش
 (ملا امیره) که صادق بی پنه طلب کبني
 شب و روزد جفازه رکه ته نوش
⁷⁹ همپشه بیان د عشق کره (ملا امیره)
 په بیان کبني دی ثواب د نه شی خموش

زم ادزره خیال تبر پده کاندي ترعرش
 ارام نه که د دنیا پرفسانی فرش
 ستاد عشق له برکته مستغنى شوم
 دوه جهانه راته هیش شوه لکه قرش⁸⁰
 راخخه هبرد هرشي خوندشي په دهان کبني
 نه پوهه برم چي داتلخ ده او که ترش⁸¹
 چي د عشق په اورمي سوی دل و جان ده
 جنگ آسان شود اورس⁸² هم دحبش
 ستاد عشق په جاموهسي مست خماريم
 دنا کس او س منت باري هم بارکش
 رقيان راته ولاستا په کو خه کبني
 پرور حم مان وش کپري دی ستابر ش
 دوي چشماني مي خلور شسوی ستا په لوري
 منتظر در ته ولا پي م په جنبش
 توکل پر خپل خالق کره (ملا امیره)
 خپل خالق بیاله تا کاندي سوال پرسش

⁷⁹ اصل: ... ملا امیره فقیره

⁸⁰ قرش: دیوی سکبی نوم دئ.

⁸¹ اصل: ... داتلخ ده که شيرين ده که ترش

⁸² شاعر دلتنه (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوې دئ.

دملاميرديوان

دخپل يار طلب کو و تل په اخلاص
 ئان غوته کړه په دریاب لکه غواص
 عاقبت به در پیدا کړي ترس تپه
 ته به شې په دغه در کلان خواص
 که دي سر له تنه بېل په غواصي شي
 په عقبا به پيدا کړي دسر قصاص
 په طلب کښي دوصال که خوک فناشي
 رب به ور کړي درجه دخاص الخاصل
 په تقو او په اذ کار زره نرم کېږي
⁸³ په مثال لکه چې نرم ده رصاص
 راشه په پربده دادنيا طلب ديار کړه
 ته مسلم مې نه ولید بن عاص
 د دنیا محبت حجاب ده (ملاميره)
 راشه تركه دادنيا کړه په اخلاص

د معشوق در يار له خیم لرمه عرض
 که نه قاب له مخه واخلي سرعوض
 زه عاشق یم منظر ستا و دیدن ته
 ستا په دیدستا په رضالرم غرض
 که عطاره دیدن کړي زماصنمه
 زه خوشحال یم که وریاوي که په قرض
 بې له تامي هیچ مقصود په زره کښي نشه
 پرعاشق باندي طلب دمعشوق فرض
 عاشقان په هجران سوي دي دلبره
 ارامنه کړي يوساعت پرمین ارض

⁸³ رصاص: قلعى (بیورا زفلز).

دملامیردیوان

دنیا خای دک وچ وبارهیخ باورنشته
 ودانات مهده خ رگندلکه رباط
 زندگی کره واپه صرف په عبادت کنی
 تبریه شی دباد په شان پر پل صراط
 هیخ عاشق به له رقیبه و پره نه کرای
 که له یارس ره بی نه وای اختلاط^{۸۶}
 داسم ذات په تبره تیغ ک ره زره دونیمه
 (ملا امیره) ڈربیه خ و کرپی انبساط

دعاشق بارزم شاپه شاده سخت غلیظ
 راته ج و په ت ماشاده بخت غلیظ
 عاشقانوته بی دام دزل فوایبی
 عاشق بندش و تردابند نشست غلیظ
 بد عمل راته رقیب شوزما او خان ته
 نیک عمل ده زما او خان ته تخت غلیظ
 دغه تخت می دباد شاہ پر تخت بالاده
 وربی نه کرم زما تاخت ته بخت غلیظ
 راخخه هبردیار محبت ک ره دوه جهانه
 همپش سپور د عشق پ رآس یم سخت غلیظ
 نن تنا ب دو ص سال تینگ نسه محکمه
 دات تنا ب ده ڈر دیار مخت غلیظ
 عروه ال وشقی رب بلی خپل قرآن ده
 ته عامل شه (ملا امیره) د قرآن نوشت غلیظ^{۸۷}

⁸⁶ اصل : ... که له یار سره بی نه وای سرو کار و اختلاط

⁸⁷ په اصل کې ورته کنبلی دی : هرچه در قرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

دملاميرديوان

زه طامع يم دديدارل رمه طمع
 زه ببل يم دگل زارل رمه طمع
 سياحان چي سياحت پرزمين کاندي
 زه سياح يم دب هارل رمه طمع
 جوش خوش دعا شقانو په سينه کبني
 زه عاشق دفیض ان وارل رمه طمع
 چي تشهير اختياروي هغه خامان دي
 زه پخته دگ منامي، دقارارل رمه طمع
 نابال غ فقيران هپري، پيري کاندي
 زه بال غ دنب رفتارل رمه طمع
 په طریقت کبني نابال غه هپركسان دي
 زه بالغ دطریقت يم دددستارل رمه طمع
 کمينه بنده دخ دای (ملاميره) فقيره
 دتاخون په وينوسورل که انارل رمه طمع

دلاله په شان زماده دزره داغ
 س تاد عشق له غمو، نه لرم فراغ
 دبلبل په شان طلب کوم دگلو
 که مي ولیداي ديارد حسن باع
 که صد فرنگه سينه شوه دچاصafe
 په صد فرنگي دروبن شان وي لکه چراغ
 دحقیقت پر گلستان بلبلان گرزي
 کله بنایي چي ورگه به شي تور زاغ
 (ملاميره) غريب در دمنده ستا په عشق کبني
 په وصال سري معطر کره جان دماغ

 88 سري = سره بجي

دملامیردیوان

خدای دی نه کاهیخ مسلم له عشقه صاف
 چی له عشقه وی خالی ، ده بی انصاف
 هر مومن ای مان را وری په خپل عشق ده
 دکافرو چی عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
 دجاه لور جو ع کله شی و عشق ته
 عاشقان دخپل زړگی کاندی طواف
 له ازله قاسم ک پری بنېه قسمت ده
 کاف ران به په عذاب مومن معاف
 پرزا ه دوباندی سپک بار د طاعت ده
 سبب داده پر محفوظ بی په عشق چاف⁸⁹
 هنگه چاته چی طاعت مرغوب محبوب شی
 داه مه ده واره عشق ، و کړه انصاف
 دزاه دو کفاف قوت ولایمود دی
 په زیادت بی حکم ک پری د اسراف
 سرگ دردان اهل دنیادی په طلب کښی
 موربه نه شی مګر خاک شوشکم ناف
 خدا دی صبر قناعت زماروزی کړي
 (ملامیره) له خپل نفسه کړه خلاف

که صادق بی له گناه کړه خان حنیف
 په تقواو عبادت کړه نفس ضعیف
 دنیکان و محبت دخان عادت کړه
 خدا دی نه کاندی گمراہ د چا هریف
 دجاه لوله صحبته بعید گرزه
 په صحبت به دنیکان و شی لطیف

⁸⁹ بنایی چاپ وی ؟

دملامیردیوان

عشق بازی له میانه و اخ——له که دانا بی
په خپل خیان ک——ره جامه د عشق لفیف
پ——ه ویل د محققان——و فهم و کره
هر گفتن بی ت——رم رجان و در ظریف
هر کامل له خپله سوزه تصنیف کری
ناقابل ده (م——لامیر) ک——وی تصنیف

ماچی و خ——و پل دی سار دلاس تریا ق
راخخه ورک ش——و وخت د صبح و د اشراق
ستاله حبه ماسیوا شوه ف——راموش
بیا پ——ه یاد دیار شیرین ده——ان ب زاق^{۹۰}
سر گردان و پای دوان شوم په عال——م کنبی
دعش——ق آس می خابک ولیدت ریراق
چی و ص——مال می ددل بر په ک——و خه و شو
داخ——لاص پر میدان پاته شومه طاق
له ه——غه پس خوشحالی شوله را پینه
بیا می ولید خان ج——هان شومه آفاق^{۹۱}
په ظاه——ر صورت مشغول یم له عالمه
ذمیمه ش——وله بدل پ——ه نیک اخلاق
(م——لامیر) ده م——درس د عشق په علم
ده——ربیت ثواب دی^{۹۲} ڈ پرشی تر عتاق^{۹۳}

س——تاد وصل د گلشن زم——ا اشتیاق

^{۹۰} بزاق: دخولی نار و ته وابی. کله کله دخولی په معنا هم کار بیوی.

^{۹۱} په اصل کی ورتہ کنبلی دی: بر هوش آمدم

^{۹۲} دی = دی بی

^{۹۳} عتاق: د میت خواو مریانو آزادول

دملامیردیوان

خه به واي——م دهجران دل—وى فراق
 زه ترسوت مرمال و خپل جانا نه
 خداي دي نه کاندي زماق—ول په نفاق
 په زرا سره زم—ابوقي کاني زاري
 خلاف نه ده دمشوق عاشق مشتاق
 بد عمل زم—احجاب ديارله مخ شو
 ورک—بده دي دح—جاب په نيك اوراق
 دتو حيد په درياب غرق شه حجاب نشته
 بن—ه وصال ب—ه دي روزي کاندي رزاق
 دقسمت بـرخي و هـرچاتـه رسپـري
 منتظرورتـه ولاـپـدي تـول عـشـاق
 دوه جـهـانـچـيـ لـهـ تـاهـپـرـشـوهـ (ملـامـيرـهـ)
 خـهـ پـهـ کـارـدـئـ خـرـاسـانـ مـلـكـ دـعـراقـ

بي جذب الهي به خوك پيدا كـري دزـهـ چـاكـ
 هـفـهـ بهـ مـجـذـوبـ كـبـريـ چـيـ بيـ ربـ كـهـ سـينـهـ پـاـكـ
 عـاـملـ دـشـريعـتـ شـهـ تـهـ خـضـوعـ وـانـقـيـادـ كـرهـ
 تمـثـيلـ دـامـ رـكـانـدـئـ زـيـاتـيـ نـهـ لـرـئـ هـيـشـ وـاـكـ
 كـهـ فـضـلـ درـبـ وـشـيـ تـابـهـ كـيـ⁹⁴ شـاهـ شـاهـانـ
 رـتبـهـ دـعـشـقـ بـهـ درـشـيـ تـابـهـ كـيـ⁹⁵ خـسـ وـخـاشـاـكـ
 هـغـهـ (ميـ) بـختـورـهـ چـيـ دـىـ تـبرـتـنـامـ وـنـتـگـ شـيـ
 مـحـكمـهـ شـريعـتـ وـيـ پـخـپـلـ دـينـ کـنبـيـ وـيـ چـالـاـكـ
 دـعـشـقـ مـثالـ غـمـيـ دـهـ دـوـهـ جـهـانـهـ قـيمـتـ نـهـ دـئـ
 فـرـضـ (بيـ) پـتـبـدـهـ دـيـ چـيـ لـهـ تـانـهـ شـيـ بـېـباـكـ

⁹⁴ کـيـ = كـريـ

⁹⁵ کـيـ = كـريـ

دملامیردیوان

دی بـه پـا تـه مـعرا^{۹۷} شـی بـی حـاصل
 اول شـرـط دـمـرـیدـی مـی خـپـلـیـقـینـدـه
 کـه شـرـط تـرـکـشـی مـشـرـوـطـپـاـتـهـشـی عـاطـلـهـ
 پـرـنـاقـصـکـهـکـاـمـلـیـقـینـخـوـکـوـکـهـ
 سـسـتـاـدـپـاـرـهـبـهـنـاقـصـپـیـرـشـیـکـاـمـلـهـ
 هـرـمـرـیدـدـیـوـخـپـلـشـیـخـتـهـتـسـلـیـمـکـانـدـیـ
 پـهـدـغـهـتـسـلـیـمـبـهـشـیـبـالـغـعـاـقـلـهـ
 جـمـاعـتـوـرـدـوـظـیـفـهـپـرـخـانـلـازـمـکـرـهـ
 تـقـواـخـوـیـکـرـهـدـگـناـهـنـهـشـیـعـاـمـلـهـ
 دـسـلـوـکـبـیـانـمـیـکـرـیـپـهـپـنـتـوـدـیـ
 (مـلـاـمـیـرـهـ) فـرـقـکـوـهـدـحـقـبـاـطـلـهـ

رـاـبـسـکـارـهـشـوـدـاـشـنـایـحـسـنـجـمـیـلـ
 مـحـسـنـاتـدـدـنـیـاـشـوـهـخـوـارـوـذـلـیـلـ
 بـنـایـسـتـیـدـدـوـاـرـوـکـوـنـوـسـرـکـوزـیـکـهـ
 چـیـبـیـوـلـیـدـزـمـادـیـارـحـسـنـاـصـیـلـهـ
 پـهـکـاـمـلـصـفـمـوـصـوـفـزـمـاـدـلـبـرـدـهـ
 خـوـکـبـهـنـهـوـکـیـ^{۹۸} سـیـالـیـکـثـیـرـقـلـیـلـهـ
 تـرـچـشـمـانـوـمـیـخـوـنـابـسـتـالـهـفـرـاـقـهـ
 نـهـپـهـوـهـبـرـمـچـیـقـصـیرـشـیـکـهـطـوـیـلـهـ
 پـهـطـلـبـدـخـپـلـجـانـانـیـمـسـرـگـرـدـانـهـ
 پـرـیـبـیـنـهـبـدـمـکـهـغـرـقـشـپـهـرـوـدـنـیـلـهـ
 سـرـوـمـالـزـمـاـفـدـیـهـتـرـخـپـلـجـانـانـدـهـ
 (مـلـاـمـیـرـهـ) صـادـقـشـمـهـکـرـهـتـعـطـیـلـهـ

⁹⁷ مـعـرـاـ: لـوـخـلـیـبـ

⁹⁸ وـکـیـ=وـکـرـیـ

دملامیردیوان

ستاووصـل ته حیران ده زمـادل
 شـین تـسوـتـی دـگـلـسـتـان دـهـزـمـادـل
 لـهـفـلـکـهـسـنـگـرـبـیـرـبـانـدـیـاـورـیـ
 سـرـگـرـدـاـنـهـپـرـزـمـیـنـهـمـپـرـاسـمـانـدـهـزـمـادـل⁹⁹
 خـوبـخـنـدـارـخـخـهـوـرـکـدـیـارـپـهـمـیـنـهـ
 خـودـبـهـژـاـپـیـپـهـطـلـبـدـخـپـلـجـانـانـدـهـزـمـادـل
 پـرـعـاشـقـدـمـعـشـوقـکـلـهـدـلـسـوـزـیـشـیـ
 دـلـسـوـزـیـمـهـبـانـیـتـهـنـگـرـانـدـهـزـمـادـل
 غـمـدـعـشـقـرـاـخـخـهـهـپـرـکـرـهـنـورـغـمـونـهـ
 ستـالـهـغـمـهـسـرـگـرـدانـهـمـنـالـانـدـهـزـمـادـل
 دـظـاهـرـدـبـمـنـکـهـزـرـتـورـیـپـهـلـاـسـوـیـ
 هـیـشـبـاـکـنـشـتـهـپـهـعـذـابـلـهـنـفـسـشـیـطـانـدـهـزـمـادـل
 بـنـدـیـکـرـیـدـیـدـھـجـرـپـهـزـنـدـانـیـمـ
 مـتـنـفـلـهـاـخـلـاـطـهـدـاـنـسـانـدـهـزـمـادـل
 ئـهـانـمـلـبـوـسـدـبـیـتـنـگـیـهـپـهـلـبـاسـکـرـهـ
 (مـلـامـیرـهـ) لـهـجـهـانـخـخـهـتـرـسـانـدـهـزـمـادـل

دـسـاقـیـلـهـبـرـکـتـهـمـلـکـگـلـزـارـوـینـمـ
 پـرـگـلـانـوـدـبـلـبـلـوـچـوـنـهـارـوـینـمـ
 زـهـبـلـبـلـسـتـادـگـلـشـنـیـمـبـلـگـلـشـنـخـهـکـومـ
 خـزـانـنـشـتـهـسـتـاـگـلـشـنـهـمـپـشـبـهـارـوـینـمـ
 هـرـگـلـشـنـلـرـهـخـزـانـشـتـهـلـهـفـلـکـهـ
 پـهـاـمـانـزـهـسـتـاـگـلـشـنـلـهـهـرـاـضـرـاـوـینـمـ
 عـاشـقـانـمـیـبـلـبـلـانـدـیـارـدـبـاغـدـیـ
 سـاـکـنـانـ(مـیـ) عـاشـقـانـزـاغـانـفـرـاـوـینـمـ

⁹⁹ ترددی نیم بیتی و روسته دو هم نیم بیتی خلورچی زیبات دئ.

دملامیردیوان

نـوـشـتـهـ مـيـ پـرـمـحـفـظـ دـفـتـرـ دـعـشـقـ دـهـ
تـسـلـسلـ دـعـاـشـ قـانـوـارـپـهـ وـارـوـينـمـ
مـوـمنـاـنوـمـوـمنـيـ پـهـ عـشـقـ پـيدـاـكـرهـ
پـهـ عـقـبـاـيـ لـويـهـ گـتـيـهـ دـديـدـارـوـينـمـ
لـهـ دـيـدارـخـهـ مـحـرـومـ تـولـ كـافـرـانـ دـيـ
عـشـقـ بـيـ نـشـتـهـ دـوـيـ مـقـهـورـهـ دـقـهـارـوـينـمـ
بـنـهـ شـيرـينـ بـيـانـ دـعـشـقـ دـهـ (مـلاـمـيرـهـ)
راـشـهـ وـختـ كـوتـاهـ دـئـ اوـسـ تـلوـارـوـينـمـ

خـدـاـيـ رـاـكـ پـاـكـيـزـهـ دـيـنـ دـاـسـلـامـ
دـغـهـ رـحـمـمـ درـحـمـانـ دـهـ لـوـيـ انـعـامـ
جـمـاعـتـ مـيـ طـرـيقـهـ دـپـاـكـ رـسـوـلـ دـهـ
خـبـرـ دـارـشـهـ لـمـونـخـ وـنـهـ كـرـپـيـ بـيـ اـمـامـ
تـارـكـانـ دـجـمـاعـتـ بـهـ شـرـمـنـدـهـ وـيـ
پـهـ عـقـبـاـبـهـ مـخـتـورـنـ وـيـ هـمـ بـدـنـامـ
تـلـ دـرـودـ وـاسـ تـغـفـارـوـايـهـ پـهـ زـيـهـ
شـفـاعـتـ بـهـ دـيـ رـوـزـيـ شـيـ دـنـيـ خـيـرـالـانـامـ
تـوـكـلـ تـقـوـاهـمـبـشـ پـرـخـانـ لـازـمـ كـرهـ
دـبـمـنـ بـنـدـكـ كـرـهـ دـخـضـوعـ پـهـ مـحـكـمـ دـامـ
بـيـاـمـنـقـادـدـ خـپـلـ پـادـشـاـهـ كـهـ دـانـاـيـهـ
مـحـكـومـيـ تـهـ هـمـبـشـهـ كـرـهـ دـحـكـامـ
(مـلاـمـيرـ) غـرـيـبـ دـوـعـاـگـوـيـ دـهـرـمـوـمـ دـهـ
خـصـوصـاـ دـخـپـلـ پـادـشـاـهـ رـصـبـحـ وـشـامـ

دـيـارـ دـيـدـلـ رـهـ وـرـخـمـ بـيـ پـرـوـبـالـ يـمـ
لـهـ دـيـدـنـهـ بـيـ شـرـمـبـمـ بـيـ جـمـالـ يـمـ

دملامیردیوان

زه غلام یم ببکاره دیار په کارکنی
 کم همته بدھ نره بد خصال یم
 بندگی دی قبل و مپرد و چشمانو
 یاره ته می کرده قبول زه ڈرم لال یم
 رقیبانو سرگ ردان کرم په عالم کنی
 ستادر بارل ره درخ مبند په جنجال یم
 در قیب له ه مرادی می سل تو بی دی
 نادیده یار مین کرپی پر شین خال یم
 کیمیاگر (دی) دکیمیا په طلب گر زی
 دیار وصل زما کیمیا په قیل و قال یم
 عاشقان کیمیاگران طلب دیار کرپی
 که غافل شوم له طلبه بد فعل یم
 د تغیر تبدیل لار نشته زما و یارتہ
 په طلب بی دوصلت و دوصال یم
 حیران پرم و خان (ته) وجهان ته
 ولی ورک خان وجهان شوبی کمال یم
 زه منکر له بندگی دنفس شیطان یمه
 (ملا امیر محمد) بسندہ دذوالجلال یم

په ظاه رغبی ملا باطن ملنگ یم
 په اسم ذات سره خوشبویه ترلونگ یم
 لسوی اقلیم دمو من زره ڈبی پایانه
 وربی^{۱۰۰} نه کرم له غماز سره په جنگ یم
 که لبکردد بن من ڈبرده هیخ باک نشته
 پنخه غشی می په لاس ناست پر پلنگ یم

¹⁰⁰ وربی = وربه بی

دملامیردیوان

پنخه غشی می پنخه ف رض لمونخونه
 که ماتینگ ک پر زه ولا پر دیار پر ننگ یم
 دیار ننگ می ج ماعت د پاک رسول ده
 مومنان بی¹⁰¹ تینگ و وزه ناصح لنگ یم
 پاک مسجد می ده پالنگ مور باندی ناست یو
 پر بی نه بدم که هر خوپه صورت خورنگ یم
 که وصلت له یاره غواری لاردگه ده
 که می تینگ ک پر د الا ربار د شاه اور نگ یم
 افضل کری خدای زم و بدین ترکل ادیانو
 که عامل دشريعت ش و زه خوشرنگ یم
 ستاد عشق له زخم سو رلکه سور گل یم
 عاشقان دی واره سره ، نه چی زه رنگ یم
 دوصال طلب لازم پر ماغریب ده
 ده جران په اور دی سوی خوار پتنگ یم
 ه مراهی د بی دینان سوپه کار نه ده
 ب هتر داچی له بی دینو خخه پر خنگ یم
 که رویت می په نصیب ستاله جمال شی
 خورند سربه همبشه لکه متنگ¹⁰² یم
 دسراج الملک وال دین ب نه د بد ب ده
 (ملامیر) دده دو عاگوی نه د پرنگ یم

کباب ک پری دز مازره اور ده جران
 دغه اوره جران دیار غواصم تاوان
 په عوض کنبی وصال غوارمه جانانه

¹⁰¹ بی = به بی

منتنگ : کمندته وابی (ظفراللغات) او کمند دلومی په معنا دلته له بیت سره سر لکوی.

دملامیردیوان

که وصال معاوضه شی نشته زیان
 معشوقه له عاشقانو حجاب نه شی
 دا ادب ده دعا شق معشوق تر میان
 که عاشق لره سل روح دخان پیدا شی
 همگی به کی^{۱۰۸} فدیه تر خپل جانان
 پنه دنیا کبني بی بل حب و مقصود نه وي
 کل مقصود بی وي دلبر، زاری حیران
 هغه خوک چی پنه نظر دمعشوق نیک شی
 بیایی سپور کاندی دعشق پرآس دوان
 ددن یان سام تنگ و اره خنی هپرشی
 پروانه کپری ددنیا په سودوزیان
 کل همت بی وي مصروف دیار په حب کبني
 بل حب نه کپری صادقان دی عاشقان
 پنه بیان دعشق شیرین می روح و جان شو
 (ملامیره) در پاشنه پرسپین میدان

ستاله غمه راته اور دئ کل زمین
 بی مثال ده زمادلبر مخ بی رنگین
 محبت زماوسیله ده و وصال ته
 رقیبان وراته کپری دئ کمین
 بل اسباب دعا شق نشته بی له عشقه
 دعشق اور بیه وس وحی رقیب لعین
 بی تکلیفه هیخ قاصد مقصود نه مو می
 سرگردان دی قاصدان په زره غمگین
 او می غونبی چی په دېگ کبني جوش و نه که

¹⁰³ کی = کپری

دملامیردیوان

و بې نه خورى كە غۇنى وي كە مسىكىن
 چى پختە دىشق پە اور كېنى عاشق نە شى
 حساب نە دە پە رتبە دە كاملىن
 دخامانو خامكارى سوزو گدازدە
 تل بە زارپى دى بىعىدو ي لە تمكىن
 پە بىيان د(ملا مىر) هەغە پە وھېرى
 چى سالك وي پختە كارزە يې وي سېپىن

پە تىناب دزلى فوبندىم دجانان
 نە خلاصېرم كە بىندىم دوه جەھان
 هىچ مى وېرە لە رقىبە غەماز نە شى
 پە رئخان وينمە پىرە دتۈرلەفان
 شش طەرفە فيوضات دجانان او رو
 خالىي نە دە هىچ آفاق زەمىن اسمان
 عاشقان ھەمپىش پە غەم كېنى خوشحالىي كە
 وصال غەوارپى پروا، نە كەرىپە هەجران
 كە نەن گەوري تورو سېپىن ديارپە خط كىي
 تە عامەل شە ھەمبىشە گەرزە ترسان
 نە حسب نە به نسب دچاپە كارشى
 چى حاضرшиي دە محشرپە لە ميدان
 خوشحالىي دەنيك عمل دە وينيكانو
 بە دە عمل بە غەمگىنىي شى دە عصييان
 كە رضا دجانان غەوارپى رضا پېرپەدە
 كە جانان لە تارضا شو خە پە كارحورو غلمان¹⁰⁴
 درضا دىي طلبگارزە خەواربندە يم

¹⁰⁴ دانىم بىتى تىنورو خلورخېپى او بىددى.

د ملا امیر دیوان

(ملا امیر) ده گناه کارگ واری غفران

چي خالق تخليق و کئ^{۱۰۵} زمدادزوندون
بیاعاشق بی پرخان کرم راغی بیلتون
په خپل عشق سره طالب زه دوصال شوم
شب و روزیم سرگ ردان په جگرخون
نه پوهېرم زم پاپه باب قلم خه کبني
چي يوغ م وي نوشته که په زرگون
که می ورکه خوب خنداشوه ستاله حبه
په کارنه دی دنیا په نعمتون
نورغ مونه راخخه هېردیار غموکه
يارنيولي دئ له مانځ سمل حجاون
حرمات شبهناک شوه سل حجا به
له مذکوره تقوا کاندي صالحون
په نصیب دعا شقان و عجزونیازده
دیارحب دعا شقان و ده ژوندون
تل مشغول دیارپه وصل صادقان دی
سمندر غوندي ساکن اوږي مسكون
تمام صورت می ستاد عشق په او رکباب شو
(ملا امیره) تاله اور دعا شق صابون

معشوقان دعا شقان و قاتلان
بې تقصیره ئئني ي و سی دل وجان
په عالم کبني سرگ ردان گرزي گريان وي
بیا بې قوت وي دزره وينه دخپل ئان

¹⁰⁵ وکئ = وکړئ

دملاميرديوان

ئئي ورك صبروسك ونديارپ مينه
همبشه يې او بى كى ئى تردوه چشمان
بې غمي شى پىر حرامه پە دنيا كبني
دفراتق او بى كوت رخان وگر بوان
دوه جهانه ئئي هېرشى يې دل بره
سرو مال كىرىي صدقە تر خپل جانان
پە كى و خە ديار ولاپ يې نام و ننگ وي
مەرتىب يې وي بلندە تەراسمان
پە اول كبني محبت بياڭ منامي ده
(ملا اميره) گەمنام شە كە يې پوهان

لە جرانە همېش ڇاپم پە نارو
دياردىد پرماسىرین، تەرقىندى سرو
درقىب پە محبوسى بە هيچ بىندە شەم
زە محبوس يەمم دخپل يارپە زولنو
چى يې تەوري زلفى بيا پرمخ خېرى كري
عاشقان سينه سوزان پە اندېنىو
رقىبان يې راتە كېنىو لۇپە خنگ كبني
اوسمى ولې پە تکرو¹⁰⁶ پە سنگ رېزو
بەدبختى درقىب داوه لە اولە
چى يې ذات دده پيدا كەرلىك اورو
بيا يې و كەركىپ سجده كبني
پە كارنە شە عبادت دەپركلو
رقىبان مى دېمنان دپاك اي ماندى
(ملا امير محمده) ئەغله پە گامو

¹⁰⁶ كېمىتە ولىكىل سو

دملامیردیوان

حال دي ايښي دئ په ميان کبني دابرو
 نن مجنون غوندي عذاب کرمه ليلو
 ودربارته دي ملنگ پردوهه ناست يم
 ولارپه نه شمم مګردید راکړې خيالو
 منتظردي ددي دن لکه ببل يم
 خوبه ګرزمه محروم له کتو
 ياره جوره شکوفه په زمستان کړه
 اوکه نه وي جان دماغه مي کړه خوشبو
 جدادي ديارترخه وصال شيرين ده
 که یوچله وصال کاندي نن پېرزو
 عاشقان دی شه بازان ديار په مينه
 سرگردان دی پرميں پرل ويغرو
 ربه روی ستاد دوستانه مي دروري
 عاشقان کړه منور په انوارو
 ستاد فو مقام پتله هر چاده
 (ملاميره) عفوغواړه په زارو¹⁰⁷

زماپه زره يارد عشق اور لوگاوو¹⁰⁸
 بيايې روح راخخه يو ورغه مې نورولگاوو
 خوشحالې دزندګي راپوري غم شوه
 غمې دروندده هجران زور په ماپورو لوگاوو
 دنفس باغ مي ستاد عشق په اورايره شو

¹⁰⁷ به مقطع کي لپخه تصرف سوي دئ. به اصل کي داسي وه:

ستاد عفو مقام پتله هر چاده ز مادلبره

ملاميره عفو غوغواړه په جړ او په زارو

¹⁰⁸ شاعر (لوگاوو) دخپلي لهجي سره سم کبلي دئ او سنې ليکود بې (لوگاوه) دئ.

د ملا امیر دیوان

یک بینی یک جهتی بیا پرم از رو ولگا وو
 مجوف زرگی می ڈک پ سل فکرو و
 د تو حید په نور شود ک عجب بی شورو لگا وو
 رقیبان حیران ولا پزم او حمال ته
 د تو حید نور می پیره په رقیب اورولگا وو
 د معشوق پ طلب ستري عاشقان ده
 (ملا امیر) می په طلب سرپخپل گورولگا وو

راشئ و منانو د خپل رب شناگویی کو و
 محکمه پر خپل دین شو باد شاه ته دو عاگویی کو و
 راغلی اروسان دی دوی و موب و ته حیران دی^{۱۰۹}
 غیرت د دین به و کرو مورب هم پهلوانی کو و
 حیات دی زموږ باد شاه وی کل اسباب برابر وین
 قتل به کفار کړو موږ پر دوی شمشیر بازی کو و
 پر خلافت د چاریار دی محکم زموږ باد شاه وی
 مغلوب دی کافران شي چې پر دوی موږ غالبي کو و
 بد بخته کافر ان دی نا میده له قرآن دی
 فتح به خدای را کړي د قرآن موږ پیروي کو و
 ان ګرېز که اروسان دی زموږ جنگ خخه ترسان دی
 مومنان تول شیران دی او س پر دوی به چابکی کو و
 ترسان می اروسان دی دل اوره مومنان دی
 غازیان منتظران دی موږ دوی ته کار سازی کو و

¹⁰⁹ دامیر حبیب الله خان په وخت کې افغانستان ته دروس انور اتگه خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه
 خېژي. د شاعر مراد بې یا په سیمه کې د بلشویکي نفوذ د خپر بد و خطرو وي او دی به بې دروس د تجاوزې نامه
 تعبیروي او بایه نو پر در قد باندي دروس انو پوچې تبری ته اشاره وي. د غه واقع د غازی امان الله خان د
 پاچه هی په اووم کال پښنه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې دول نو تردغه کاله پوري د شاعر ژوند هم
 یغینې کېدلای سی؟

دملامیردیوان

کفارکه هر خود پردي ددين عقل يې هېرىدى
بې جنگكې بې نه پرپۇدۇد خېل دين موږغاوري كوو
قاتلان كە مقتولان شو كە پاتە پرمىداش شو
سودمندە مومنان دى (ملااميره) موعظىي كوو

تەريوسف چېربىنايىستە زەمۇر پېغىم برو
ستارە ورتە عاج زەشمەس و قەمرو
غلبە دەنورىي تېرە تەرە رچاوه
پە خەوبانو كېنىي خەرگىندىكە زېرلىم رو
دوحدت لە باغە درختە رابنكارە شوھ
نه يې مەشىل پە رزەمین لەكە نېبتىرو
دەكەمال پە مېۋە پە دەغە درختە
مەمومنانومىي نوش كەرئىبە ثمرو
شاڭران ددى مېۋىي بە سەربىلندۇي
تورزاغان لە دى مېۋىي خەخە كوركرو
مومنان دى خدائى غافل پە دين كېنىي نە كري
غەافلان لە خېلە دينە گاواو خەرە
دەطاعەت بارچىي با با آدم پە شاكىر
مەمومنان بې¹¹⁰ قېلىسىي باردپىدرۇ
مەمومنىي دە نېكتىامي دە قباگىتە
مەمومنانوتىنگە كەرە كە مې ضررو
دنبي پەر دين ثابت شە (ملااميره)
سېپى رقىب ثابتە نە شە ولۇي خەترو

تە آئىنە دە شەرع نسە¹¹¹ و خېل مخ تە¹¹²

¹¹⁰ بې = به بې

دملامیردیوان

ستاعیبونه به بسکاره شی ته نیکبخته که بد بخته
 بن_____ طاعت و بندگی دپاک الله کرپه
 له ریا خخه خان ساته، نفس بد بخته
 س_____ اورونه دی پ_____ لاس ددبمنانو
 ستاطاعت و س_____ رومال سوئی یک لخته
 ستاپه بنهر کنی بنه کوته په دولت^{۱۱۳} ڈکه
 بېغ_____ نه شی ددبمن ستاده په زړه سخته
 که ولا پ_____ رخپل کوته وې ترسهاره
 او سبادشاه بې ګویاناست بې پرخپل تخته
 د_____ قوا تېغ پ_____ لاس و نیسه محکمه
 درایله به کي^{۱۱۴} ددبمن ستاتخت و بخته
 سرگ_____ ردانه له خپل نفسه پر عالم ده
 (ملا امیره) جهادی شه مې پر پردہ ګرم ویخ ته

ددنیا که جستجوی پردا جهان که^{۱۱۵}
 که خدای هېروی آخ_____ رت لره تاوان که
 پ_____ رج_____ هان باندي ژرداد یار له جبه
 دا ژراد محبت دخ_____ دای دوستان که
 چې د عشق په تېغ بې غ_____ و خ دزړگی سرشی
 د فراق په او بسکوت_____ رخان و ګربوان که
 د صادق ع_____ اشق ژراده پخپل خان کنی
 که مخلوق ته شی ظاهر دخان نقصان که

¹¹¹ نسه = نیسه

¹¹² داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي، ماد(ه) ردیف ته رانقل کرپه.

¹¹³ دولت دلته ددنیا په معنا راغلی دئ.

¹¹⁴ کي = کړي

¹¹⁵ که = کا

دملامیردیوان

دین دنیا سر ره ضد دین (دی) هیچ شک نشته
 په یوه ئای او راوبه کله مکان که
 دادنیا که پخیل فک رگستان کرپی
 عاقبت به بی خراب دمرگ خزان که
 منزه دئ عشق دنفس له خسوی خصلته
 دامشکل ده چی دیده خوک بی چشمان که
 جاه لان سوپه دنیادین بدل کرپی
 ددنیا هبر بدنه که دین نسیان که
 که دانا بی پر خپل سرنیسه لاسونه
 وجاه لتل ته نصیحت پر عالمان که
 ناصحان که نصیحت دین بیان کرپی
 (ملا امیر) بی قبول پر دل و جان که

محبت دخ دای دوستان بی خدا نه که
 په یوه زره کبني بده دوه محبت ئای نه که
 په ظاهر روی له عالم باطن له حقه
 مشاه ده بی له خ دایه بل رای نه که
 چی توانگ ردقناعت په خ زانه شي
 هیچ گذر به دغنانو په س رای نه که
 احتیاجي بی خ پله رببه دبل نه که
 روح وجان به بی له خ دایه فدائی نه که
 عاشقان دی طالبان دیار دو صل
 که واصل شي و معشوق ته وای وای نه که
 په کو خه کبني د معشوق حیران ولا روی
 خوبن خرم وي په حیرت کبني هم تلای نه که
 حال و قال دی موافق شه (ملا امیره)

دملامیردیوان

سالکان دی خدادای خودبین خودنمای نه که

جامدمی پیاپی نوش کره ما په ذوقونه
 زره می سوری لکه نی پنه نغموازونه
 یارزمابی وفا پنه جفادئ عالمه
 نقصان کل زماخپل دگناه دریابونه
 یارمی گل زه بلبل پنه ژراپسی مرمه
 دبلبل سینه تل ترختلي خسارونه
 دلبری دل جویی رهبری دی غوارمه
 که ماخلاص په اخلاص کرپی دغم له بارونه
 ماغریب کرپه بعيدله شیطانه شدید
 بدلوی سودایی پنه دنیاجنتونه
 مامرید کرپه قریب دگلشن عندلیب
 ستاحیب ستاتم جیب پربندم سرمالونه
 بنه جلال بنه جمال شین دی خال ده صنمه
 په ظهور دی خراب دکفار و ملکونه
 ستانظرش و خنجر په مجروح می خگر
 سپین دی غابن و انوار په رو بنان اسمانونه
 ستاصدیق ستار فیق ترهمه و شفیق
 یارغاردس ردار ده هجرت په مزلونه
^{۱۶} پتولو خوبان افضلین می جانان
 به تری مه تری په آیات حدیثونه
 ستا بلق ترف رق و تپرشوی مطلق
 ناز بردار ، رازک ردار ترجمله حجا بونه

116 دانیم بیتی په لب تصرف رانقل سوی دئ. په اصل کی داسی و
 پتولو خوبان پرمادران افضلین می جانان

دملامیردیوان

داییان ش——وعیان د(امیر) پ——ه زبان
خ——وش لسان در فشان د جانان صفتونه

د عشق اور می پ——ر زبرگی و ک——ر چه پونتنه
زم——ا پر حال په چابکی و ک——ر چه پونتنه
شپرد اغ——ونه عشق را کری پرسینه دی
داز خ——مونه دم——رگی و ک——ر چه پونتنه
ورنخ——ورتے که دوادیدن ور کرپی
زم——اد اواده پر هبزی و ک——ر چه پونتنه
بیکاره غ——لام دیاری——م ور ته ژاوم
نن دغ——لام پر بکاری و ک——ر چه پونتنه
هیخ حاجت زم——ا په کارو خدمت نشته
زم اژرا یار خ——ونبوی و ک——ر چه پونتنه
در قیب دلا سه ھ پر پ——ه زر ھ غ——من یم
نن زم——ا پر غمگینی و ک——ر چه پونتنه
عشق ج——هاز شو گله یې کرم په محبت کنی
ته م——هر بان شه پر غرقی و ک——ر چه پونتنه
(ملامیر) پ——ه سپینه بیره تل ژرا کرپی
را شه زم——ا پر غربیی و ک——ر چه پونتنه

الما سی خنجر پ——ه لاس زم——ا دل برده
عا شقان پ——ه قتلوي دایی هنرده
چی په برخه یې خ——واری د سوز گذاز شی
خ——ود به ژارپی چی زخمی یې دزره سرده
ھ——غه خوک چی وی بیغم دیار له فکرده
س——رپی نه ده پ——ه مثال د گا و خرده

دملاميرديوان

دمحبت په اوري سوی په کلونو
 چي وصال راباندي راغي نن اخترده
 غلامي مي په اخلاق دکامل و کره
 اوسماذون شوم دکام ل هسي نظرده
 وخادم ته د خدم فیض رسپري
 هیچ شک نشته درس و دخولي خبرده
 عاشقان (بي) و دیدن ته ه سپري
 هني پات نام و ننگ و سيم و زرده
 صادقان ديار په مينه ه خوک دي
 چي په لاس (بي) همبشه د عشق دفترده
 عام لان دشريعتمي فايضين دي
 پاک الله هني راضي ه م پيغمبرده
 عاشقان ترسرو م سال ويارتہ تبردي
 چي ليلى بي جانان په خپل بصرده
 ديار ميني تورک و د کرم په جهان کبني
 خاکساری مي ج ورہ کري پرخپل سرده
 گمنامي ل سويه رتبه ده (ملاميره)¹¹⁷
 اختلاط دزم سانې د پرش و رو شرده

که وصال داشنای غ وارپي روح دغه ده
 بياخنه شي د رگي سخته ناره ده
 نن دي واردہ چي راکب پرخپل مرکب بي
 له رکبه که شيوه شوي توره شپه ده
 په تياره کبني خوک رسپري و مقصودتے؟
 ل سوي مثال دئ نيكی واخله لارښكاره ده

¹¹⁷ اصل: گمنامي لويء رتبه ده ملا اميره فقيره.

دملاميرديوان

کـمـبـختـانـ مـيـ غـافـلـانـ دـيـارـلـهـ ذـكـرـهـ
 لـغـزـيـدـهـ وـيـ وـخـپـلـ نـفـسـ تـهـ مـسـخـرـهـ دـهـ
 پـرـهـمـتـ دـزاـهـدـاـنـوـآـفـرـيـنـ شـهـ
 نـفـسـ شـيـطـانـ يـيـ پـهـ عـذـابـ بـنـهـ تـماـشـهـ دـهـ
 پـيـروـيـ دـپـاـکـ قـرـآنـ مـوـپـهـ نـصـيـبـ کـرـپـيـ
 چـيـ هـمـپـشـ زـمـوـرـپـهـ خـ وـلـهـ وـرـدـ وـظـيـفـهـ دـهـ
 پـهـ نـصـيـبـ مـ وـشـفـاعـتـ دـپـاـکـ رـسـوـلـ کـرـپـيـ
 پـاـکـ سـبـحـانـ بـيـ کـيـ¹¹⁸ خـوـشـحـالـ کـرـپـيـ وـعـدـهـ دـهـ
 لـهـ دـيـ خـپـلـيـ بـدـبـختـيـ خـخـهـ پـهـ عـذـابـ يـمـ
 گـيـلـهـ نـشـتـهـ پـرـهـ رـچـ سـاـمـيـ تـورـهـ شـپـهـ دـهـ
 هـرـعـاشـقـ شـيـرـيـنـ گـفـتـنـ شـيـرـيـنـ زـيـانـهـ
 (مـلاـمـيـرـ) مـيـ درـپـاشـيـ ڈـکـيـ¹¹⁹ سـيـنـهـ دـهـ

هـغـهـ خـوـکـ چـيـ صـادـقـانـ وـيـ سـتاـپـهـ مـيـنـهـ
 مـحـبـتـ بـيـ¹²⁰ هـمـپـشـهـ پـرـخـپـلـ يـارـوـينـهـ
 اـولـ حـالـ دـسـالـکـ دـادـئـ اـيـ دـرـوـبـشـهـ
 چـيـ پـهـ حـبـ کـيـ دـخـپـلـ شـيـخـ بـهـ فـنـاهـ شـيـنـهـ
 حـقـيـقـتـ دـحـبـ بـيـ هـلـتـهـ ظـاهـ رـبـريـ
 چـيـ دـپـاـکـ رـسـوـلـ پـهـ شـرـعـهـ عـمـلـ وـيـنـهـ
 دـوـيـمـ حـالـ دـصـادـقـ دـادـهـ پـهـ مـحـبـتـ کـبـنيـ
 چـيـ دـپـاـکـ نـبـيـ پـهـ حـبـ کـبـنيـ فـنـاـوـيـنـهـ
 دـرـيـمـ حـالـ فـنـافـيـ اللـهـ وـلـيـ طـالـبـهـ
 بـيـ لـهـ يـارـهـ مـاسـ وـاـکـلـ تـرـکـ وـهـيـنـهـ

¹¹⁸ بـيـ کـيـ = بـهـ بـيـ کـرـپـيـ

¹¹⁹ ڈـکـيـ = ڈـکـهـ بـيـ

¹²⁰ بـيـ = بـهـ بـيـ

دملاميرديوان

هغه عشق نه دئ بل خ——ه دئ دروغ وایي
 چي خالي به له دي درو حبو خ——وک وينه
 ه——رچي لاردى شريعت يې وي پري ايښې
 ره——بردده شيطان اورتې¹²¹ خ——كويينه
 که باوردي پ——ه آيات و حدیث کپري
 ملحدى پ——ه ط——ريقت کبني دېره وينه
 ه——غه خوك چي مستقيم پر شريعت شوه
 پ——ه سپين م——خ به آخرت لره و رئينه
 خ——دايه عشق مي برابر پر شريعت کري
 چي قام دم——وحدى مي روزي شينه
 (ملامير) غ——ریب صادق کري ستابه مينه
 امان راک——رې په توحيد کبني له لعینه

ستاد هجران په اورو سوی ارامي غواړمه¹²²
 زړه مي زخمي داستاله لاسه دوايي غواړمه
 دوامي وصل دجانان ګنج نوري غواړمه
 زه خوار مسکين يم بې تسکين زه دل جوبي غواړمه
 ستاد محبت په دریاب غرق صدف دري غواړمه
 زه غواص تېر(يم) ترڅل سراجت قوي غواړمه
 له دواړو ک——ونويم بېغم روشندي غواړمه
 له پخته گانومي حساب کري گمنامي غواړمه
 سير و سلوک راباندي تېر شوم مقبولي غواړمه
 نفس و شيطان مي دنمنان ستامه ره باني غواړمه
 زما——مشرب د نقشبند پير مجدهي غواړمه

¹²¹ اورتې = اورته يې

¹²² دي غزل ته پرسركنلي دي: مناجات فقير ملامير محمد

دملاميرديوان

تاجنده سوزيمه نور محمدی غواړمه
در عشق تو سو ختيم دروصلت ره نهابي غواړمه
عمرم عېث ګذشت در طاعت عمر ثانې غواړمه
پيرمي اولاد د مريار پير قريشي غواړمه
(ملامير) خواربي دامنگيرزې¹²³ غلامي غواړمه

په خوبان وکبني کلانه راشه راشه
زمادزره محبه ګرانه راشه راشه
پيروي دي قبلوم پردو و چشمانو
ته بي نور زماد چشمانه راشه راشه
زماد پيرن ور به ره بشاني ستا ترنوره
ستانور به شي ره به ترس بشانه راشه راشه¹²⁴
(دا) ستان ورده و سيله زما و وصال ته
ته همپش پر خپل رب ګرانه راشه
محبت ديارا فضل تردوه جهانه
ته بي زمادزره ارمانه راشه راشه
په كامل صفت موصوف ترکل عالم بي
باطن نور ظاه رانسانه راشه راشه
ستانه همپش فخر په تا کاندي
ته سردار بي دنبيانه راشه راشه
ه پردي قدره م حرمت پر خپل خالق ده
كام ل ميره دخوبانه راشه راشه
كمينه امتی ستايم پاک رسوله
زه (امير محمد) ستاد غلامانه راشه راشه

¹²³ زې = زدې بي

¹²⁴ دغه بيت درې خپې زيات دئ. (هوتك)

دملامیردیوان

عشق سرسری نه ده چي له سره دي بدرشي
 محبت عارضي نه ده چي له زره خخه بدرشي
 بيان دعشق کومه و سالک ته يې بنيمه
 مشتق له عشقيه دئ چي پيچان^{۱۲۵} پربل شجرشي
 عشقيه مي هغه شى ده چي غالب شى پرگياه
 ذات دگياه ورك شى عشقيه مي پرا ظهرشي
 مثال دمومن داده که انصاف لري منصفه
 که عشق باندي غالب شى ترگياه (يې) حال بترشي
 عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کره اې سالکه
 يومي رحـمانـي بلـشـيطـاني کـهـديـ باـورـشيـ
 شـيطـانيـ هـغـهـ تـهـ واـيـيـ چـيـ نـقـصـانـ دـشـريعـتـ ويـ
 نـاريـ تـجـليـ وـينـيـ پـهـ غـلطـ مـيـ گـاوـوـ خـرـشـيـ
 رـحـمانـيـ هـغـهـ تـهـ واـيـيـ چـيـ پـرـشـرعـ مـسـتـقـيمـ ويـ
 شـوارـقـ بهـ دـاـنوـارـ فيـوـضـاتـ بـانـديـ مـطـرـشـيـ
 تمـيزـددـيـ دـوـوـگـرـانـ دـئـ دـخـطـرـخـايـ يـېـ دـغـهـ دـهـ
 سـالـمـ بهـ تـرـتـپـرـپـيـ هـغـهـ حـوـكـ چـيـ بـخـتـورـشـيـ
 زـهـ (ـمـلاـامـيرـ)ـ فـقـيرـيمـ پـهـ بـيـتوـکـ گـرمـ بـيـانـونـهـ
 مـحـاجـ زـهـ دـوـعـ سـاـيمـ کـهـ پـرـمـادـ خـداـيـ نـظـرـشـيـ

بدـبـختـهـ زـماـنـهـ شـوـهـ لـهـ طـاعـتـهـ غـافـلـانـ دـيـ
 وـدـيـنـ تـهـ يـېـ شـاـکـ پـهـ دـنـيـاـپـسـيـ روـانـ دـيـ
 بـيـدارـشـئـ موـمنـانـ لـوـيـ سـفـرـلـرـئـ پـهـ مـخـهـ
 نـكـيرـ منـكـرـ بـهـ درـشـيـ سـوـالـ جـوابـ يـېـ پـهـ اـيمـانـ دـيـ
 كـاملـ کـهـ دـيـ اـيمـانـ وـهـيـشـ دـيـ وـپـرـهـ خـطـرـنـشـتـهـ

¹²⁵ عشق پيچان يورازگياه ده، چي پرنورو گلانوراتا و پري.

دملامیردیوان

راووزه و نیکی ته ب عمل دی دخان زیان دی
 فهم و که (ای) مومنه عاقبت دادنیا پاته
 محصل دهر چامرگ دئ خنی پاته یتیمان دی
 سپین زره دی تور پری گناهونه دی پر پری
 صیقل (بی) اسم ذات ده شریعت که پر راوراندی
 پنهه رو خی ژوندون دئ عاقبت به روانبرو
 ژاره (ملامیره) نفس شیطان دی دبمنان دی

یوه درخته بی نهال کره په قدرت کبني^{۱۲۶}
 خلور بناخ (بی) ور پیدا کره په زینت کبني
 هر (بو) بناخ له گوناگون مبوبی خخه پرده
 زاغان خنی محروم بلبلان گله په وصلت کبني
 بلبلان چي همپشه پر گل مین ملامت نه دی
 معطربی دل وجان په حقیقت کبني
 چي بلبل غوندي صادق په مینه نه شي
 داشکل ده چي به گشي په جنت کبني
 ساکنان ده گي درختي هغه حوك دی
 چي ترسو ترمآل تپريسي په محبت کبني
 مثال ددرختي ذات دپاک حبيب ده
 چاياران بی خلور بناخه په قربت کبني
 بلبلان می عاشقان دخداي دوستان دی
 رب ور کپي خوشحالی په آخرت کبني
 زاغان می کافران منکر الحق دی
 محرومی شوله ور پینه په خلقت کبني
 په اول کبني می ابيات مغلق ويلی

¹²⁶ داغزل په اصل کي د(بن) په رديف کي وه.

دملاميرديوان

په آخری په معنی گوره په وضحت¹²⁷ کښي
 ربه سرومالي قربان زمانې ترنېي کړي
 (ملاامير) غریب غلام تل په خدمت کښي
 عاشقان ديار جفافا پروفابولي
 (ملاامير) فقیر مغموم ده په هجرت کښي

دخپل اش نای دیدن له تلمه په تلوار...
 زه خبرنے و مچي په مخه رقيبان رائي
 ديار دغم گردو غبار زما پرخان رائي
 ديار له عشقه مي خوناب نن ترچشمان رائي
 (را) ميسربه وصال نه شي بې ژړ اعالمه
 د فراق اوښکي مي بهېږي پر ګربو ان رائي
 دادنيا که همکي ګل و ګل زارشي
 عاقبت به شي فناد مرگ خزان رائي
 خه دغم ژوندون بې زما په قسمت را کړ
 بې له ياره د عشق دودمي تردهان رائي
 زما په اوښک و هیخ اثر پرجانان نه شي
 زما پر حال نن په ژړ از مین اسمان رائي
 سرگ ردان و پايدوان په دادنيا يمه
 ترک به نه کرم ستاطلب که هر خوزيان رائي
 د جنت تر ګل وزياتي تماشه ده
 چي مستغرق شم ديار فيض لکه باران رائي
 که وفانه کړي نن د ژوندر ماق باقي ده
 او که نه وي (ملاامير) غریب ګريان رائي

¹²⁷ وضحت =وضاحت، خرگندتیا

دملامیردیوان

ستاج فاده هم پشه مان اژ روی
 رقیبان پنه نصیحت مان خندوی
 زه حیران یم چی ژرا کرم که خندا کرم
 نه پنه و هبزم چی یارزم مان خونبوی
 در جرس له حال زمان معلوم شو
 تر خندا زمان مان اژ رای ارقابلوی
 دادنیا دژ راه مان ای چی بگم نه شبی
 ستاژ رال ره اجرت یارد رکوی
 داجرت حساب می خپله زندگی ده
 عاقبت دص ورت حجاب پاره کوی
 دمحشر پنه روح به نیک و بدنبسکاره شی
 دانای مان می نیک پنه بدنه بدلوی
 آئینه دزره صفاک پره له ه رزنگه
 (ملامیره) خدای رحمان ده رحم کوی

عاشقان دی بیماران پنه زره زخمی
 دیدن زکات غ واری پنه مسکینی
 هیخ حاجت بی دنیا په چاره نه وی
 نه پنه کاری وی جنت غلستان حوری
 دخپل یار دیدن بی خوبن تردوه جهان وی
 قاسم ک پنه بنه قسمت دئ ازلي
 دتوحید باغ می ه رعاشق بلبل ده
 ودی باغ تنه بل م رغه لارنه لري
 دگلان وسیل بی هاره نشته
 دیدار روح ل وی ب هارده کاملی
 پنه نصیب دی بنه دیدار په ل وی بهار شه

دملامیردیوان

(ملاامیره) جنت پرپرد ددیار شه محبتی¹²⁸

**

*

*

*

*

128 تردی غزلي وروسته دنسخه په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهتمدي خاي نيمگوري ده اوزه نه پوهېږم چي خوپاني به بې لوپدلي وي (م. هوتك).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library